# T086 TKL 4 (24) Luận Kim Cang Tiên Q9

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 451

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 9

“Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Caùc nuùi chuùa Tu di hieän coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi …” Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. ÔÛ ñaây, thí duï veà ba ngaøn theá giôùi ñaõ neâu daãn boán laàn. Vì sao nhieàu laàn neâu daãn maø khoâng laø truøng laëp: do caâu vaên aáy tuy töông töï maø nghóa coù khaùc, neân khoâng truøng laëp. Sôû dó laïi neâu daãn ôû ñaây, laø do coù nghi vaán. Nghi nhö theá naøo? Trong ñoaïn kinh tröôùc coù boán caâu giaûi ñaùp nghi. Thöù nhaát, coù ba caâu, neâu roõ veà Nieát Baøn taùnh tònh Boà-ñeà phaùp thaân, baûn theå troøn ñuû, khoâng phaûi laø phaùp tu taäp ñaït ñöôïc. Moät caâu sau bieän minh veà Nieát Baøn phöông tieän cuûa Phaät baùo thaân, do tu taäp taát caû phaùp thieän laøm nhaân phöông tieän vieân maõn. Phaùp thaân coù duïng, laø phaùp tu taäp ñaït ñöôïc. YÙ vaán naïn: Neáu phaùp thaân cuûa phaùp taùnh khoâng phaûi do tu taäp ñaït ñöôïc, thì phöông tieän nôi baùo Phaät cuõng khoâng chaáp nhaän do tu haønh ñaït ñöôïc. Vì sao? Trong phaàn ñoái chieáu ôû treân, neâu roõ thoï trì ñoïc tuïng ngoân giaùo cuûa kinh naøy-naêng thuyeân, döïa vaøo ñaáy maø tu haønh phaùp thieän ñaày ñuû, neân ñaït ñöôïc Tam-boà-ñeà. Nhöng trong phaùp chöùng ñaéc khoâng coù taùnh cuûa aâm thanh ngoân gia1a cuûa kinh, laø nieäm nieäm sinh dieät, khoâng coù nghóa taêng tröôûng cuûa taäp nhaân. Theå laø voâ kyù, khoâng phaûi laø phaùp thieän, neân thoï trì kinh giaùo khoâng theå phaùt sinh ba tueä thieän. Do khoâng sinh ba tueä thieän. Cho neân khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Ñaõ khoâng coù nghóa cuûa nhaân, töùc khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà. Ñaâu coù theå noùi taát caû phaùp thieän ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Tam-boà-ñeà ? Vì theá, neâu daãn thí duï veà phöôùc ñöùc thuø thaéng do boá thí baûy baùu nhö nuùi chuùa Tu di trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñeå giaûi ñaùp nghi vaán aáy, bieän minh moät keä Baùt Nhaõ naøy nôi kinh giaùo, laø töø trong phaùp chöùng ñaéc hieän baøy, khoâng phaûi laø voâ kyù, maø coù theå giaûng giaûi veà phaùp thaân. Neáu döïa nôi kinh laøm nhaân duyeân tu haønh, töùc coù theå hieån hieän taùnh

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 452

chöùng ñaéc quaû, ñaït ñöôïc ñaïi Boà-ñeà, hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc boá thí chaâu baùu nhö nuùi chuùa Tu di trong ba ngaøn theá giôùi, phöôùc ñöùc nhö theá laø khoâng theå tính ñeám. Do ñoù khoâng neân vaán naïn cho kinh giaùo laø voâ kyù, vaø thoï trì, tu haønh khoâng theå ñaït ñöôïc ñaïi Boà-ñeà. Nhaèm tröø boû nghi vaán aáy, neâu phaàn tieáp theo neâu roõ veà moät ñoaïn kinh naøy. Traêm phaàn khoâng baèng moät: Luaän goïi laø choã hôn cuûa loaïi tính toaùn. Ñaây laø bieän minh veà phöôùc ñöùc höõu laäu laø phaùp coù cuøng taän, neân soá löôïng cuõng coù giôùi haïn. Laøm roõ phaùp thieän voâ laäu laø phaùp khoâng cuøng taän, neân soá löôïng cuõng voâ haïn, do ñoù neân hôn. Ca la phaàn khoâng baèng moät: Luaän goïi laø choã hôn cuûa löïc duïng. Ca la, laø chính aâm cuûa nöôùc AÁn ñoä, töùc taùch moät sôïi loâng laøm moät traêm phaàn, laáy moät phaàn aáy goïi laø moät Ca-la. Nghóa naøy ñöôïc dòch laø löïc thaéng. Do coâng ñöùc cuûa phaùp thieän voâ laäu, uy löïc hôn haún ñoái vôùi phaùp thieän höõu laäu, neân goïi laø löïc thaéng (choã hôn cuûa löïc duïng). “Soá phaàn khoâng baèng moät”: Luaän goïi laø choã hôn khoâng gioáng nhau. Vaãn laø trong con soá tính ñeám, nhöng trôû neân vi teá hôn, cho ñeán moät chuùt ít cuõng khoâng baèng moät, neân goïi laø choã hôn khoâng gioáng nhau. Töùc laøm roõ phaùp thieän voâ laäu naøy neáu coù hình saéc, thì phaùp giôùi hö khoâng cuõng khoâng dung naïp heát. Laø duøng phaùp höõu vi coù cuøng taän ñeå so saùnh vôùi phaùp Voâ vi khoâng cuøng taän. Giaû khieán cho ñeán möùc ñoä chæ moät chuùt ít cuõng khoâng gioáng nhau. Nhö phaân moät haït caûi laøm vaïn phaàn, laáy moät phaàn cho laø nuùi Tu di, laø chuyeän hoang ñöôøng chæ thieät thaân, hoaøn toaøn khoâng cuøng loaïi. “Öu ba ni sa ñaø phaàn”: Trong Luaän, veà nghóa dòch laø Nhaân thaéng (choã hôn cuûa nhaân) neâu roõ veà nhaân quaû khoâng gioáng nhau. Chaâu baùu laø phaùp thieän höõu laäu chæ ñaït ñöôïc phöôùc baùo nôi ba coõi, thì nhaân quaû ñeàu coù chaúng baèng phaùp thieän voâ laäu môùi tieán xa ñaït ñöôïc quaû vò Phaät, töùc nhaân quaû ñeàu hôn. Cho neân goïi laø nhaân quaû khoâng gioáng nhau. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán” tieáp xuoáng, ñeán: “Khoâng theå ñaït ñöôïc ñaïi Boà-ñeà”: laø döïa nôi kinh ñeå neâu vaán naïn. “Vì sao theá? Vì ñöôïc neâu giaûng laø phaùp voâ kyù”. Laø giaûi thích, thaønh yù cuûa vaán naïn. “Ñeå ñoaïn tröø nghi vaán naøy” tieáp xuoáng: laø trình baøy toùm löôïc yù giaûi ñaùp, phaùt sinh keä sau. Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naøy. Moät keä ñaàu giaûi thích coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc boá thí. Vì choã nghi vaán cho kinh giaùo laø voâ kyù, khoâng phaûi laø nhaân.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 453

Keä thöù hai giaûi thích boán thöù hôn haún. Töø traêm phaàn khoâng baèng moät cho ñeán choã khoâng theå ñaït tôùi. “Tuy noùi phaùp voâ kyù”: laø neâu leân yù cuûa nghi vaán. Nghi tröôùc noùi: Ngoân giaùo laø aâm thanh, taùnh laø phaùp voâ kyù, döïa nôi phaùp voâ kyù aáy, thoï trì, tu haønh thì khoâng thieän, töùc khoâng coù nghóa cuûa nhaân, sao coù theå noùi do taát caû phaùp thieän neân ñaït ñöôïc Tam Boà-ñeà? Vì vaäy ñaùp: Tuy noùi phaùp voâ kyù. Caâu naøy vì thuaän theo yù cuûa ngöôøi nghi, neân noùi “tuy cho laø voâ kyù”, nhöng aâm thanh ngoân giaùo duø laø phaùp voâ kyù, nhöng coù theå giaûng giaûi veà lyù cuûa Nieát Baøn, Phaät taùnh,

döïa nôi aáy ñeå tu haønh, phaùt sinh thaéng giaûi cuûa ba tueä, coù theå khieán cho haønh giaû roát cuoäc ñaït ñöôïc quaû thöôøng haèng, coù söï giaûng giaûi veà lyù, taïo lôïi ích cho moïi vaät, bao goàm coâng naêng cuûa quaû. Ñaây laø bieän minh veà ngoân giaùo, tuy laø voâ kyù nhöng coù nghóa cuûa nhaân. Cho neân caâu sau tieáp theo noùi: “Maø noùi laø nhaân kia”. Nhö theá, ñaâu coù theå vaán naïn, cho laø voâ kyù neân khoâng coù nghóa cuûa nhaân, töùc khoâng tu haønh ñeå ñaït ñöôïc Boà-ñeà. Ñaây laø giaûi thích veà nöûa treân cuûa keä. Laïi coù moät caùch giaûi thích khaùc: Kinh khoâng phaûi laø voâ kyù. Vì sao? Do kinh giaùo naøy, töø trong phaùp chöùng ñaéc cuûa Chaân nhö maø ra, laø moät phaàn cuûa Chaân nhö aáy, ñöôïc phaùp chöùng ñaéc nôi Chaân nhö ñoù huaân taäp. Cho neân ngoân giaùo chaúng phaûi laø voâ kyù, maø coù nghóa cuûa nhaân. Nhö ñem hoa Tu-ma-na vaø hoa Chieâm-maëc öôùp vôùi haït Hoà-ma, (meâ) sau eùp ñöôïc daàu, goïi laø daàu Tu-ma-na vaø daàu Chieâm baëc. Ngoân giaùo ôû ñaây cuõng nhö theá. Vì ñöôïc phaùp chöùng ñaéc huaân taäp, khoâng phaûi laø voâ kyù, neân thoï trì, ñoïc tuïng ngoân giaùo-naêng thuyeân ñoù, seõ phaùt sinh Vaên tueä. Töø Vaên sinh tö, Töø tö sinh Tu, thöù lôùp tu taäp, cho ñeán chöùng ñaéc Voâ thöôïng Boà-ñeà, hôn haún phöôùc thí baèng baûy baùu nhö nuùi chuùa Tu di trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Do phöôùc thí aáy laø höõu laäu, neân chaúng theå ñaït ñöôïc ñaïi Boà-ñeà. Do ñoù khoâng baèng phöôùc ñöùc kia. Neân nöûa sau keä noùi: “Theá neân moät phaùp baùu, baùu hôn moïi chaâu baùu”. Moät phaùp baùu: Ñaây laø moät keä cuûa kinh Baùt nhaõ, goïi laø phaùp baùu. Theá neân vì theá neân kinh giaùo chaúng phaûi laø voâ kyù, maø coù nghóa cuûa nhaân, hôn haún vieäc boá thí voâ löôïng chaâu baùu laø phöôùc ñöùc höõu töôùng. “Nghóa naøy theá naøo? Tuy noùi phaùp ñöôïc thuyeát giaûng”, cho ñeán: “Coù theå laøm nhaân Boà-ñeà”: laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo giaûi thích nöûa treân cuûa keä. Luaän chuû laïi thuaän theo yù cuûa ngöôøi nghi, neâu roõ kinh giaùo tuy laø voâ kyù, nhöng coù nghóa cuûa nhaân.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 454

“Laïi noùi voâ kyù, thì nghóa naøy khoâng ñuùng”, ñeán: “Hôn haún voâ löôïng chaâu baùu”. Ñaây laø giaûi thích nöûa sau cuûa keä. Töùc neâu daãn keä ñeå toùm keát. Ñoù laø traùi vôùi yù cuûa keû nghi, chính laø giaûi thích kinh giaùo khoâng phaûi phaùp voâ kyù. “Phaùp cuûa oâng laø voâ kyù, coøn phaùp cuûa toâi laø kyù”: Töùc trong phaùp tieåu thöøa cuûa oâng cho aâm thanh, ngoân giaùo laø voâ kyù. Nay, döïa nôi phaùp ñaïi thöøa cuûa toâi neâu roõ, aâm thanh, kinh giaùo töø trong phaùp kyù cuûa phaùp thaân Phaät maø ra neân laø phaùp kyù, khoâng phaûi laø voâ kyù. Laïi nöõa, haønh giaû vôùi nghieäp thaân, khaåu, yù coù moïi daáy khôûi, taïo taùc, ñeàu coù khaû naêng chieâu caûm, cuõng coù nghóa thuaän lyù, taïo lôïi ích cho muoân vaät. Cho neân kinh giaùo do chö Phaät thuyeát giaûng, taùnh cuûa aâm thanh laø khaåu nghieäp thieän, coù theå thuaän theo lyù, taïo lôïi ích cho muoân loaøi, khoâng phaûi laø voâ kyù. “Do ñoù, phaùp ñöôïc thuyeát giaûng aáy hôn haún vieäc boá thí A-taêng-kyø Tu di chaâu baùu”, laø toùm keát veà phöôùc ñöùc cuûa söï thoï trì kinh giaùo, hôn haún phöôùc thí chaâu baùu. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø duøng kinh ñeå toùm keát veà luaän. “ÔÛ ñaây chæ roõ veà nghóa gì” Moät ñoaïn , “nhö kinh” vöøa

neâu Laø daãn chung veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh ñeå toùm keát nghóa hôn haún phöôùc thí chaâu baùu. Nhöng chöa roõ vieäc giaûi thích choã hôn coù bao nhieâu thöù. Cho neân neâu roõ caâu hoûi: Traêm phaàn naøy khoâng baèng moät v.v..., töùc ôû ñaây laø chæ roõ veà nghóa gì? Lieàn noùi keä thöù hai ñaùp: "Soá, löïc, khoâng gioáng, hôn": Trong moät caâu aáy keát hôïp giaûi thích ba thöù hôn: laø soá löôïng hôn, uy löïc hôn vaø khoâng gioáng nhau hôn. "Khoâng gioáng nhaân cuõng theá": Ñaây laø neâu roõ veà choã hôn thöù tö: Nhaân hôn, vì ñeå thaønh caâu neân neâu daãn chung, choã hôn khoâng gioáng nhau. "Heát thaûy phaùp theá gian, khoâng theå ví duï ñöôïc": laø phaùp thieän voâ laäu coù theå laøm nhaân voâ taän cho quaû vò Phaät. Vì trong taát caû phaùp höõu laäu theá gian khoâng theå so saùnh ñöôïc, neân noùi: "Khoâng theå thí duï ñöôïc". "Ñaây laø noùi veà nghóa gì?" laø chæ roõ so vôùi phöôùc ñöùc ôû tröôùc, thì phöôùc ñöùc naøy laø hôn: Moät ñoaïn Luaän vaên xuoâi hoûi, ñaùp naøy laø giaûi thích chung veà nghóa "hôn haún" nôi moät keä. "Theá naøo laø hôn haún? Moät laø soá löôïng hôn haún v.v... Soá löôïng neâu ra boán thöù hôn haún, trong nöûa treân cuûa keä. "Do ñoù keä noùi v.v..." laø neâu nöûa sau cuûa keä ñeå toùm keát, taïo choã hôn. "Soá löôïng hôn" tieáp xuoáng: laø moãi moãi neâu daãn rieâng veà teân goïi cuûa boán thöù hôn haún, giaûi thích toùm löôïc veà teân goïi, neâu kinh lieân heä,



neân coù theå nhaän bieát. "Laïi nöõa, phaùp naøy laø toái thaéng, khoâng coù phaùp theá gian naøo coù theå ví duï". Phaùp naøy: laø giaûi thích nöûa sau cuûa keä, töùc daãn keä ñeå toùm keát. "Nhö vaäy, trong phöôùc ñöùc naøy" tieáp xuoáng: laø toùm keát veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh laø hôn heát. Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû nhö theá naøo? Toân giaû cho laø Nhö lai khôûi nieäm naøy: Nhö Lai ñaõ hoùa ñoä chuùng sinh chaêng v.v...: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi moät, trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó ñöôïc neâu daãn, vì ôû ñaây coù nghi vaán. Nghi vaán ra sao? Nôi ñoaïn kinh thöù chín ôû treân, ba caâu tröôùc neâu roõ veà phaùp thaân bình ñaúng, xöa nay ñaày ñuû, khoâng heà thieáu, ít, khoâng do tu haønh maø ñöôïc, laïi khoâng cao thaáp, cuõng khoâng coù caùc töôùng ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû, bình ñaúng chöùng ñaéc taâm Boà-ñeà. Ñaây laø neâu roõ, caên cöù trong lyù bình ñaúng cuûa phaùp thaân, Phaät taùnh, xöa nay voán trong laëng, khoâng coù hai khaùc bieät ñaây, kia, phaøm, Thaùnh. Vaán naïn neâu: Neáu phaùp thaân bình ñaúng khoâng coù phaøm, Thaùnh sai khaùc, töùc cuõng khoâng coù ngöôøi tu ñaïo chöùng ñaéc quaû. Neáu khoâng coù tu ñaïo chöùng ñaéc quaû, thì vì sao trong kinh noùi: Nhö lai hoùa ñoä chuùng sinh? Neáu Phaät haùo ñoä chuùng sinh, töùc bieát Nhö Lai tu haønh, ñoaïn tröø hoaëc, coù theå ñaït ñöôïc phaùp thaân vieân maõn. Chuùng sinh do chöa tu taäp ñoaïn tröø hoaëc neân khoâng coù ñöôïc phaùp thaân ñaày ñuû. Neáu theá thì do nhaân duyeân tu haønh döùt boû hoaëc, chöùng ñaéc ñaïi Boà-ñeà, chaúng phaûi laø coù phaùp thaân xöa nay vieân maõn khoâng do tu taäp ñaït ñöôïc. Roõ raøng laø vaäy. Nôi Phaàn truï thöù ba ôû treân cuøng trong ñoaïn kinh thöù tö cuûa phaàn ñoaïn tröø nghi ôû ñaây ñeàu noùi: Boà taùt neáu daáy khôûi nieäm: Mình hoùa ñoä chuùng sinh töùc chaúng phaûi laø Boà

taùt. Hai choå naøy ñeàu neâu roõ, Boà taùt ôû trong lyù chôn nhö bình ñaúng khoâng thaáy coù chuùng sinh, khoâng thaáy phaùp thaân cuûa chôn nhö khaùc vôùi phaùp thaân cuûa chôn nhö nôi thaân mình maø coù theå hoùa ñoä. Tuy nhieân, quaû vò Boà taùt ôû nôi Hoïc ñòa, öùng xöû vôùi caûnh baát ñònh, ñoaïn tröø hoaëc chöa heát, thaáy lyù chöa troïn, ôû trong lyù bình ñaúng. Neáu thaáy phaùp thaân chôn nhö cuûa chuùng sinh khoâng ñaày ñuû, khaùc vôùi phaùp thaân cuûa Chaân nhö nôi thaân mình, khôûi taâm hoùa ñoä, thì coøn chaúng phaûi laø Boà taùt, huoáng chi laø Nhö Lai haønh trì vieân maõn, caùc hoaëc döùt heát, quaû vò ôû baäc Voâ hoïc. Sao laïi noùi Phaät hoùa ñoä chuùng sinh? ÔÛ ñaây vaán naïn neâu leân, Phaät cuøng vôùi chuùng sinh phaùp thaân bình ñaúng, khoâng coù taêng giaûm, cuõng khoâng cao thaáp. Do ñoù, lìa phaùp thaân, Chaân nhö khoâng coù rieâng chuùng sinh coù theå hoùa ñoä. Neáu noùi Phaät ñoä chuùng sinh, töùc phaùp thaân laø



phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc, khoâng phaûi laø goác thanh tònh bình ñaúng, phaøm Thaùnh cuøng coù. Qua ñoù nghieäm bieát, chö Phaät tu haønh chöùng ñaéc quaû coù theå coù phaùp thaân, chuùng sinh chöa tu taäp, töùc khoâng coù phaùp thaân. Neáu chuùng sinh khoâng coù phaùp thaân, khoâng theå noùi phaùp thaân bình ñaúng, theå khoâng taêng giaûm, khoâng choã thieáu, ít. Cuõng khoâng theå noùi phaùp thaân voán thanh tònh, khoâng coù ngaõ-nhaân v.v... Do coù nghi vaán aáy, neân nôi kinh ñaùp, noùi: “Toân giaû cho laø Nhö Lai khôûi nieäm naøy: Nhö Lai hoùa ñoä chuùng sinh chaêng?”. Ñaây laø Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà, Toân giaû cho laø Nhö Lai khôûi taâm phaân bieät: Ta do nhaân duyeân tu haønh, ñoaïn tröø heát phieàn naõo, neân coù phaùp thaân vieân maõn. Coøn chuùng sinh do chöa tu haønh ñoaïn tröø hoaëc, neân khoâng coù phaùp thaân ñaày ñuû. Töùc laø khaùc vôùi Chaân nhö, ngoaøi phaùp giôùi rieâng coù chuùng sinh ñeå khôûi taâm hoùa ñoä, khieán ñöôïc giaûi thoaùt. “Chôù hieåu (kieán) nhö theá”!: laø nhaèm ngaên chaän kieán chaáp nôi taâm. “Vì sa” töùc laø giaûi thích tröôùc neâu roõ Nhö Lai vì sao ngaên chaän Toân giaû Tu-boà-ñeà: Chôù hieåu nhö theá. Lieàn ñaùp: “Thaät söï khoâng coù chuùng sinh ñeå Nhö Lai hoùa ñoä”. Nhöng Phaät cuøng vôùi chuùng sinh tuy phaøm thaùnh coù khaùc, maø phaùp thaân bình ñaúng vieân maõn khoâng khaùc. Ñaây laø neâu roõ, ngay nôi lyù Chaân nhö bình ñaúng coù danh töï chuùng sinh, laïi khoâng ñònh rieâng thaät coù chuùng sinh khaùc vôùi phaùp giôùi Chaân nhö ñöôïc Nhö Lai hoùa ñoä. Nhö nôi vaên kinh Thuø Baùt Nhaõ noùi: “Giaû söû taát caû chö Phaät trong möôøi phöông, moãi moãi vò Phaät truï theá hoaëc moät kieáp, hoaëc hôn moät kieáp, ngaøy ñeâm thuyeát phaùp, taâm khoâng döøng nghæ, caùc vò Phaät aáy cuõng hoùa ñoä voâ löôïng haèng haø sa chuùng sinh, ñeàu nhaäp Nieát Baøn, nhöng chuùng sinh giôùi cuõng khoâng taêng khoâng giaûm. Vì sao? Vì lìa ngoaøi phaùp giôùi Chaân nhö, töôùng quyeát ñònh cuûa chuùng sinh laø khoâng theå thuû ñaéc. Do ñoù, chuùng sinh giôùi khoâng taêng khoâng giaûm. Laïi nhö kinh Hoa Nghieâm noùi: “Chuùng sinh giôùi khoâng taêng. Chuùng sinh giôùi khoâng giaûm”. Ñaây laø caên cöù theo phaùp thaân bình ñaúng trong lyù cuûa phaùp giôùi chaân thaät, laøm roõ choã khoâng taêng giaûm. Laïi nöõa, trong kinh Tieåu Phaåm Baùt Nhaõ noùi: “Taát caû

chuùng sinh xöa nay voán thanh tònh. Giaû söû khieán chö Phaät nôi traêm ngaøn vaïn kieáp luoân goïi lôùn: Chuùng sinh! Chuùng sinh! Maø khoâng nhaát ñònh thaät coù chuùng sinh ñeå coù theå ñaït ñöôïc". Neáu duøng nhöõng phaàn vaên kinh aáy ñeå xeùt, thì ôû trong lyù bình ñaúng, khoâng coù chuùng sinh khaùc vôùi chö Phaät ñeå coù theå hoùa ñoä. Laïi nöõa, neáu

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 457

Phaät hoùa ñoä chuùng sinh töùc laø Phaät töi ñoä Phaät, phaùp giôùi trôû laïi ñoä phaùp giôùi. Do ñaáy neân bieát, töùc nôi phaùp thaân coù danh töø chuùng sinh aáy, khoâng lìa ngoaøi phaùp giôùi rieâng coù chuùng sinh coù theå hoùa ñoä. Cho neân kinh baát taêng baát giaûm noùi: "Phieàn naõo hoaëc che laáp phaùp thaân goïi laø chuùng sinh". Lieàn laïi coù nghi vaán: Ñuùng laø khoâng nhaát ñònh thaät coù chuùng sinh coù theå hoùa ñoä, nhöng khoâng phaûi laø khoâng coù chuùng sinh hö giaû do naêm aám taïo thaønh, Nhö Lai vì sao khoâng ñoä? Do vaäy, kinh ñaùp: "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu thaät coù chuùng sinh, Nhö Lai hoùa ñoä, töùc Nhö Lai coù kieán chaáp veà töôùng ngaõ, nhaân v.v..." Ñaây laø bieän minh, khoâng phaûi chæ khoâng coù chuùng sinh thaät söï coù theå hoùa ñoä, maø hoï ñeán cuõng khoâng coù chuùng sinh hö giaû ñeå coù theå hoùa ñoä. Vì sao? Vì chính nôi phaùp naêm aám goïi laø chuùng sinh, nhöng naêm aám naøy khoâng coù theå laø chuùng sinh. Khoâng nhöõng khoâng coù "theå" chuùng sinh, laïi khoâng khaùc vôùi Phaät taùnh coù chuùng sinh naêm aám laø danh töï, hö voïng. Cho neân cuõng khoâng theå hoùa ñoä. Neáu Nhö Lai khôûi taâm cho laø khaùc vôùi phaùp giôùi Chaân nhö, coù chuùng sinh hö giaû do naêm aám taïo thaønh, coù theå hoùa ñoä, thì vaãn coøn coù caùc hoaëc veà töôùng ngaõ, nhaân chöa heát. Nhaân ñaáy laïi coù nghi: Neáu Nhö Lai khoâng coù caùc hoaëc veà töôùng ngaõ v.v... Nhö Lai do ñaâu töï noùi: Ta nôi thôøi quaù khöù töøng laøm Chuyeån luaân Thaùnh vVöông, Ñeá thích, Phaïm vöông. Theo ñaáy maø xeùt neân bieát roõ Nhö Lai coù töôùng ngaõ chöa döùt heát. Khoâng neân noùi Nhö Lai khoâng coù töôùng ngaõ. Do vaäy, ñaùp noùi: "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Nhö Lai noùi coù ngaõ, töùc chaúng phaûi laø coù ngaõ". Laøm roõ, Nhö Lai tuøy theo theá tuïc maø noùi neân coù ngaõ, chaúng phaûi cho laø coù caùc töôùng ngaõ, nhaân chöa döùt heát. Nhaân ñaáy laïi coù nghi vaán: Neân coù thaàn ngaõ. Neáu thaät khoâng coù thaàn ngaõ thì vì sao heát thaûy moïi ngöôøi ñeàu cho laø coù ngaõ. "Ta" (Ngaõ) quaù khöù töø coõi Trôøi maø ñeán ñaây, ta töø coõi Ngöôøi maø ñeán ñaây". Cho neân ñaùp: Chính laø nôi haøng phaøm phu ngu toái ñaõ phaùt sinh, cho laø coù ngaõ. Neâu roõ nôi haøng phaøm phu ngu toái, taâm luoân chaáp giöõ nôi töôùng, ôû trong phaùp voâ ngaõ maø cho laø coù thaàn ngaõ. Töø trong quaù khöù ñeán ñaây, khoâng maát, ñeán nôi hieän taïi. Cho neân voïng noùi laø coù ngaõ, chaúng phaûi baûo trong lyù thaät söï coù ngaõ. Mao ñaïo: Nghóa naøy ñöôïc giaûi thích laø ngu si, toái taêm, khoâng coù trí tueä. ÔÛ ñaây Toân giaû Tu Boà-ñeà hoûi: Theá Toân! Theá naøo goïi laø haøng phaøm phu mao ñaïo? Con chöa hieåu veà nghóa naøy, xin Nhö Lai vì con maø giaûi thích. Cho neân Phaät ñaùp: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Phaøm phu mao ñaïo

phaùt sinh, Nhö Lai noùi laø chaúng phaûi sinh. Ñaây goïi laø “sinh”: Noùi “sinh” töùc laø daáy khôûi. Vì phaøm phu mao ñaïo, laø daáy khôûi veà ngaõ kieán, neân noùi laø sinh, sinh naøy Taây vöïc goïi laø Thieàn na, laø döïa vaøo theá tuïc ñeå bieän luaän, khoâng chính thöùc coù teân goïi cuøng phieân dòch. Cho neân taïm caên cöù nôi nghóa maø hieåu, goïi laø “phaøm phu mao ñaïo sinh”. Noùi laø chaúng phaûi sinh”: laø noùi phaøm phu mao ñaïo chæ coù theå daáy khôûi ngaõ kieán, hoaëc khoâng theå phaùt sinh Thaùnh giaûi voâ laäu xuaát theá gian. Cho neân noùi “chaúng phaûi laø sinh”. “Do ñoù noùi phaøm phu mao ñaïo sinh”: laø chæ coù theå daáy khôûi ngaõ kieán, khoâng sinh phaùp cuûa thaùnh nhaân. Cho neân toùm keát goïi laø phaøm phu mao ñaïo sinh. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán: Neáu phaùp aáy bình ñaúng, töôùng khoâng cao thaáp”: laø nhaéc laïi ba caâu kinh ôû tröôùc nôi choã sinh nghi thöù chín cuûa ñoaïn naøy. “Vì sao Nhö Lai goïi laø ñoä chuùng sinh”? Laø neâu ra yù cuûa vaán naïn. “Phaàn vaên kinh töø ñaây trôû xuoáng: laø nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán naøy”, laø trình baøy lyù do kinh ñöôïc neâu daãn ñeå döùt boû nghi ñoù. Duøng hai keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naøy. Keä thöù nhaát, taïo ra yù giaûi ñaùp, giaûi thích hai nghi tröôùc nôi kinh, yù nghóa dieãn ñaït chöa heát, neân taïo söï lieân keát vaøo ba caâu treân cuûa keä thöù hai. Caâu thöù tö giaûi thích hai nghi sau nôi kinh. Keä thöù nhaát baét ñaàu hai caâu: “Phaùp giôùi Chaân bình ñaúng. Phaät khoâng ñoä chuùng sinh” laø neâu roõ, trong lyù Chaân nhö, Phaät cuøng vôùi chuùng sinh, phaùp thaân bình ñaúng, khoâng coù hai sö khaùc bieät phaøm Thaùnh. Sao coù theå cho ôû ngoaøi phaùp giôùi cuûa Chaân nhö nhaát ñònh laïi coù chuùng sinh thaät, cuøng vôùi chö Phaät coù khaùc, maø coù theå hoùa ñoä? Cuõng laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Vì sao thaät söï khoâng coù chuùng sinh do Nhö Lai hoùa ñoä”, theo vaên kinh neâu tröôùc. Töùc neâu vaán naïn: Neáu trong lyù Chaân nhö bình ñaúng khoâng coù chuùng sinh coù theå hoùa ñoä, thì khoâng phaûi laø khoâng coù chuùng sinh hö giaû, do ñaâu chaúng ñoä? Neân nöûa sau cuûa keä noùi: “ Do teân cuøng aám kia. Khoâng lìa nôi phaùp giôùi”. Ñaây laø laøm saùng toû, chuùng sinh giaû danh laø do naêm aám taïo thaønh, maø theå cuûa naêm aám naøy cuõng laø hö voïng, döïa nôi Chaân nhö maø coù. Cho neân khoâng coù rieâng chuùng sinh hö voïng coù theå hoùa ñoä. “Nghóa naøy laø theá naøo” tieáp xuoáng ñeán “keä noùi: Chaúng lìa nôi phaùp giôùi”: laø Luaän vaên xuoâi tieáp the keä. Tröôùc giaûi thích nöûa keä sau:



Chuùng sinh giaû danh vaø naêm aám cuøng coù. Cuõng laø giaûi thích caâu thöù ba cuûa keä. “Danh kia cuøng vôùi aám khoâng lìa phaùp giôùi”: laø giaûi thích choã taïo teân goïi aám vaø nghóa, neân daãn caâu thöù tö ñeå chöùng minh laø khoâng lìa. Luaän chuû do ñaâu tröôùc laø giaûi thích nöûa keä sau: Vì keû nghi cho laø chuùng sinh khoâng coù phaùp thaân, maø nôi nöûa keä sau aáy neâu roõ, chuùng sinh naêm aám töùc laø teân goïi trong phaùp giôùi, neân bieát laø cuøng coù phaùp thaân. Do vaäy, tröôùc giaûi thích hai caâu sau nôi keä, sau ñaáy môùi giaûi thích hai caâu treân: Trong lyù bình ñaúng, Phaät khoâng ñoä chuùng sinh seõ phuø hôïp. Töø ñaây trôû

xuoáng laø giaûi thích nöûa treân cuûa keä. “Phaùp giôùi kia khoâng sai bieät”: laø chính thöùc giaûi thích caâu ñaàu. Töùc neâu daãn choã giaûi thích keä noùi: “Phaùp giôùi chaân bình ñaúng”. “Do ñoù Nhö Lai khoâng ñoä moät chuùng sinh”: laø do phaùp giôùi bình ñaúng, phaøm Thaùnh khoâng khaùc, neân Phaät haõy coøn chaúng ñoä moät chuùng sinh, huoáng hoà laø nhieàu. Töùc duøng caâu thöù hai cuûa keä ñeå toùm keát phaàn Phaät khoâng ñoä chuùng sinh. “Nhö kinh noùi: Vì sao? Vì thaät söï khoâng coù chuùng sinh naøo Nhö Lai hoùa ñoä: laø toùm keát veà hai caâu treân nôi keä. “Phaät baûo Tu Boà-ñeà” tieáp xuoáng: laø toùm keát veà hai caâu sau nôi keä, laïi taïo söï noái keát ñeå sinh keä thöù hai. Keä thöù hai: “Chaáp ta ñoä laø laàm, Do chaáp laáp phaùp aáy, Chaáp cho ñoä chuùng sinh”. Ba caâu naøy, cuøng vôùi hai caâu sau cuûa keä tröôùc laø ñoàng giaûi thích phaàn trong kinh: Neáu thaät coù chuùng sinh do Nhö Lai hoùa ñoä, thì Nhö Lai töùc coù caùc töôùng ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû. Caâu naøy laø laøm roõ Nhö Lai khoâng coù chaáp giöõ töôùng chuùng sinh ñeå nhaèm hoùa ñoä. Nay noùi, “neáu hoùa ñoä” töùc laø coù loãi chaáp giöõ töôùng: Ñaây laø neâu daãn choã coù loãi ñeå laøm roõ nôi khoâng loãi. Cho neân bieát, lìa ngoaøi phaùp giôùi, khoâng coù rieâng chuùng sinh hö giaû do naêm aám taïo thaønh ñöôïc Nhö Lai hoùa ñoä. “Chaáp ta ñoä laø loãi”: laø bieän minh, Nhö Lai neáu chuyeân nieäm thaáy coù chuùng sinh hö giaû do naêm aám taïo thaønh, khaùc vôùi chaân phaùp giôùi, maø nhaän laáy ñeå hoùa ñoä: laø coù loãi veà chaáp giöõ töôùng. Loãi aáy nhö theá naøo? Ñaùp: “Do chaáp nôi phaùp kia”. Do nhaän laáy caùc phaùp höõu vi hö voïng nhö naêm aám v.v..., cho laø chuùng sinh, nhaèm hoùa ñoä khieán ñöôïc giaûi thoaùt, laø loãi laàm. ÔÛ treân tuy noùi: “Do chaáp nôi phaùp kia”, nhöng chöa roõ ñaõ taïo nhöõng yù töôûng gì ñeå chaáp giöõ. Vì theá caâu thöù ba noùi: Chaáp cho ñoä chuùng



sinh. Neáu Nhö Lai töï cho mình laø Phaät, laø ngöôøi khoâng coøn phieàn naõo, thaáy chuùng sinh laø phaøm phu coù ñuû caùc thöù phieàn naõo, khoâng coù phaùp thaân, caàn ñöôïc cöùu ñoä khieán lìa boû moïi meâ laàm, thì ñaáy laø meâ laàm chaáp giöõ töôùng. “Khoâng chaáp, chaáp, neân bieát”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Nhö Lai noùi coù ngaõ, töùc chaúng phaûi laø coù ngaõ. Maø haøng phaøm phu ngu toái sinh khôûi, cho laø coù ngaõ vaø ñaùp laïi choãnghi vaán thöù ba: Do ñaâu noùi ngaõ. “Khoâng chaáp”: Töùc laøm roõ Nhö Lai lyù giaûi sinh aám xöa nay laø hö voïng coù chuùng sinh khoâng thaät, ñeå coù theå hoùa ñoä. Cho neân noùi laø khoâng chaáp laáy. “Chaáp”: Töùc chuùng sinh ngu toái, khoâng hieåu theå cuûa chuùng sinh aám laø hö giaû maø cho laø nhaát ñònh thaät coù ngaõ. Cho neân goïi laø chaáp. “Neân bieát”: ÔÛ ñaây, veà nghóa chaáp cuûa hai ngöôøi phaøm Thaùnh vaø khoâng chaáp, khuyeán ngöôøi neân nhaän bieát. “Nghóa naøy nhö theá naøo?” … ñeán: “Chaáp ta ñoä laø loãi”: laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích caâu ñaàu cuûa keä, töùc neâu daãn keä tieáp ñeå keát luaän. “Do chaáp nôi phaùp kia…” ñeán. “coù töôùng nhö theá”: laø hai caâu trung gian. Tröôùc tieân laø neâu daãn keä ôû tröôùc, sau ñaáy laø giaûi thích. “Kinh laïi noùi: Tu Boà-ñeà”: Nhö Lai noùi coù ngaõ v.v...; nghóa naøy laø theá naøo? Ñaây laø neâu phaàn kinh maø caâu keä thöù tö ñaõ giaûi thích... ñeå hoûi. “Keä

noùi: Khoâng chaáp, chaáp, neân bieát”: laø neâu daãn keä vaø kinh phuø hôïp boå sung nghóa cho nhau. “Ñaây laø do nghóa gì” tieáp xuoáng: laø giaûi thích nghóa chaáp, khoâng chaáp trong keä, bieän minh Nhö Lai khoâng chaáp giöõ, phaøm phu thì chaáp giöõ. “Laïi nöõa, naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Phaøm phu maïo ñaïo sinh , Nhö ai noùi chaúng phaûi laø sinh”: laø do trong phaàn kinh, keä ôû ñaây chöa giaûi thích, neân neâu daãn rieâng. “Vì khoâng sinh phaùp Thaùnh nhaân, neân goïi laø chaúng phaûi sinh”: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân Di Laëc giaûi thích, laøm roõ sôû dó noùi haøng phaøm phu maïo ñaïo sinh laø chaúng sinh, laø do khoâng theå sinh khôûi phaùp Thaùnh nhaân. Cho neân goïi laø “chaúng phaûi sinh”. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Coù theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai chaêng?...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi hai trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Ñaõ saùu laàn neâu daãn, sôû dó laïi ñöôïc neâu ra laø vì coù nghi vaán. Nghóa laø, tuy treân ñaây ñaõ vì con giaûi thích roäng veà phaùp thaân Nhö Lai khoâng coù saéc töôùng coù theå thaáy. Neáu khoâng theå



thaáy thì neân laø khoâng coù. Nhöng laïi noùi tuy khoâng theå thaáy maø laø dieäu höõu. Neáu laø coù thì phaûi coù theå thaáy. Nay noùi coù nhöng khoâng theå thaáy, neân bieát roõ, khoâng coù rieâng phaùp thaân Voâ vi, chaúng phaûi laø phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc. Chính laø do theo phöông tieän tu taäp muoân phaùp thieän, laø nhaân cuûa ba möôi hai töôùng nôi nghieäp phöôùc ñöùc thuø thaéng, quaû vò Phaät môùi ñaït ñöôïc. Khi voâ löôïng töôùng toát hieän baøy nôi thaân, töùc laø coù phaùp thaân, ñaâu coù theå lìa, ngoaøi saéc thaân aáy maø coù rieâng phaùp thaân. Neáu do nhaân duyeân tu haønh ñaït ñöôïc thaân töôùng haûo luùc aáy töùc coù phaùp thaân, neân laø do nhaân duyeân tu taäp môùi ñaït chaân phaùp thaân. Nhö trong kinh neâu roõ, luùc Phaät tu nghieäp ba möôi hai töôùng, duøng ñaàu ñaûnh leã kính laïy Tam baûo, sö tröôûng, cha meï, neân coù ñöôïc töôùng voâ kieán ñaûnh. Giuùp keû khaùc laøm ñieàu thieän, neân trong baøn tay coù ñöôïc töôùng maïng löôùi. Do caùc töôùng phöôùc baùo aáy ñaõ do nhaân maø ñöôïc thì theo ñoù bieát phaùp thaân cuõng phaûi laø do tu taäp maø ñaït ñöôïc. Neáu coù theå tu taäp ñaït ñöôïc, thì trong kinh ôû tröôùc, khoâng neân duøng ba caâu ñaàu ñeå bieän minh phaùp thaân khoâng do tu taäp chöùng ñaéc. Moät caâu sau noùi: Heát thaûy phaùp thieän ñaït Tam Boà-ñeà, neâu roõ baùo thaân laø coù tu haønh chöùng ñaït. Do ñaáy, ñoái chieáu bieát, vì tu taäp haønh trì phöôùc ñöùc, neân thaáy saéc töôùng cuûa baùo Phaät töùc thaáy phaùp thaân. Vì theá bieát phaùp thaân laø phaùp coù theå tu taäp, chöùng ñaéc, chaúng phaûi rieâng coù phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh, chaúng phaûi laø phaùp tu ñöùc. Vì coù nghi vaán nhö theá, neân ñaùp, yù laøm roõ, khoâng theå duøng saéc töôùng cuûa baùo Phaät, laø choã ñaït ñöôïc do nhaân ñeå thaáy phaùp thaân, theo nhö ñaáy so saùnh cuõng cho phaùp thaân laø coù theå thaáy, cuõng laø choã ñaït ñöôïc cuûa phöôùc ñieàn. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Coù theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai chaêng?”: laø Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà- ñeà: Nôi yù thöùc cuûa Toân giaû, duøng trí tueä tö duy, löôøng xeùt, coù theå duøng thaân tröôïng phu töôùng do nghieäp phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc, ñeå thaáy

phaùp thaân Nhö Lai chaêng? Cho neân Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp: “Theo nhö con hieåu yù nghóa Nhö Lai giaûng noùi, thì khoâng theå duøng thaân töôùng thaønh töïu do nghieäp phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc cuûa baùo Phaät ñeå thaáy phaùp thaân Nhö Lai”. “Phaät noùi: Ñuùng vaäy!”: laø Nhö Lai chaáp thuaän lôøi ñaùp cuûa Toân giaû Tu Boà-ñeà laø ñuùng lyù. Töùc Phaät döùt tröø taâm nghi cuûa ñaïi chuùng, laøm roõ, thaät nhö Toân giaû Tu-boà-ñeà ñaõ ñaùp, khoâng theå dung thaân thaønh töïu cuûa töôùng phöôùc ñöùc, ñoái chieáu nhaän bieát, ñeå thaáy phaùp thaân Nhö Lai. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Neáu duøng töôùng thaønh töïu ñeå quaùn xeùt Nhö Lai, thì Chuyeån luaân thaùnh vöông phaûi laø Nhö Lai”. Töùc laøm roõ,



neáu duøng thaân coù saéc töôùng cuûa Baùo Phaät, laø nhaân tu taäp ñaït ñöôïc, cho laø phaùp thaân Phaät cuõng laø nhaân ñaït ñöôïc, do nhaân duyeân tu haønh, sau môùi coù: Thì Luaân vöông cuûa theá gian cuõng coù ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp, haù coù theå cuõng laø phaùp thaân Phaät? ÔÛ ñaây chính laø vaán naïn veà hai Phaät phaùp thaân, vì sao laïi neâu daãn veà Luaân vöông? Laø cuøng ñaït ñeán choã thaät. Nhöng hai loaïi thaät naøy, veà nghóa coù ñoàng nhaát, dò bieät, töôùng rieâng khoù phaân. Neâu daãn Luaân vöông khoâng phaûi laø ñeå so saùnh choã gioáng nhau, maø laø giaûi thích khieán keû nghi hieåu, caên cöù nôi lyù tuy laø moät(ñoàng nhaát) nhöng döïa theo Theå, Duïng thì nghóa khaùc (dò bieät). Do vaäy, töôùng khaùc cuûa hai Phaät hieän roõ coù theå thaáy. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán. Tuy töôùng thaønh töïu khoâng theå thaáy ñöôïc Nhö Lai... ñeán: Phaùp thaân laø theå”: ÔÛ ñaây keû meâ laàm doái thuaän theo nghóa phaùp thaân maø Nhö lai ñaõ giaûi thích, tuy döôøng nhö ñaõ laõnh hoäi, maø coøn coù taâm nghi chöa heát, yù muoán laïi taïo nghi vaán, neân ñaõ nhaéc laïi. “Maø Phaùp thaân Nhö Lai, do thaáy töôùng thaønh töïu, so saùnh bieát, töùc bieát phaùp thaân Nhö Lai laø phöôùc töôùng thaønh töïu”: Ñaây laø neâu baøy lôøi vaán naïn. “Maø phaùp thaân Nhö Lai”: Töùc keû nghi noùi: Nhö Lai khoù lyù giaûi ñieàu naøy, maø yù cuûa ta coøn cho khoâng coù phaùp thaân Voâ vi rieâng, chaúng theå duøng töôùng ñeå thaáy, chaúng do nhaân ñaït ñöôïc. “Do thaáy töôùng thaønh töïu”: laø keû nghi cho, do luùc thaáy phöôùc töôùng thaønh töïu cuûa Baùo Phaät thì coù phaùp thaân, chaúng phaûi laø voán coù. “So saùnh bieát töùc bieát phaùp thaân Nhö Lai laø phöôùc töôùng thaønh töïu: Neâu roõ Baùo Phaät ñaõ laø choã ñaït ñöôïc cuûa nhaân phöôùc ñöùc, coù theå duøng töôùng ñeå thaáy. Trí ñoái chieáu veà choã gioáng nhau ñeå bieát phaùp thaân Nhö Lai cuõng chính laø choã ñaït ñöôïc cuûa nhaân, coù theå duøng töôùng ñeå thaáy, ñaâu coù rieâng phaùp thaân Voâ vi, xöa nay nhaát ñònh, khoâng phaûi do nhaân ñaït ñöôïc, chaúng theå duøng töôùng ñeå thaáy. “Phaàn vaên kinh töø ñaây trôû xuoáng laø ñoaïn tröø nghi vaán aáy”: laø trình baøy yù nguyeân do coù ñoaïn kinh naøy Moät ñoaïn kinh naøy Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích: Keä thöù nhaát giaûi thích kinh ñaùp laïi nghi vaán: “Chaúng laø töôùng saéc thaân. Ñoái chieáu bieát Nhö Lai”. Neâu roõ: Khoâng phaûi duøng thaân saéc töôùng, ñaït ñöôïc do nhaân phöông tieän cuûa nghieäp phöôùc ñöùc laø coù theå thaáy phaùp thaân Nhö Lai. Nghóa laø; do ñoái chieáu nhaän bieát phaùp thaân Nhö Lai ñoàng vôùi saéc töôùng,

cuõng laø coù theå thaáy, laïi khoâng coù rieâng phaùp thaân voâ töôùng. Cho neân nöûa sau keä

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 463

noùi: “ Chö Phaät chæ phaùp thaân. Chuyeån Luaân vöông chaúng phaûi Phaät”. “Chö Phaät chæ phaùp thaân”: Neâu roõ, phaùp thaân Phaät tuy chaúng ñoàng vôùi saéc töôùng cuûa Baùo Phaät, coù theå thaáy, laø phaùp tu taäp chöùng ñaéc, nhöng coù hai thöù trang nghieâm laø Chaân nhö, giaûi thoaùt ñaày ñuû saéc töôùng. Neáu cho Baùo Phaät coù saéc töôùng, laø phaùp thaân: Thì Chuyeån luaân vöông coù ba möôi hai töôùng phaûi laø phaùp thaân. Nhöng Luaân vöông coù töôùng, chaúng phaûi laø phaùp thaân: Töùc Baùo Phaät coù töôùng, cuõng khoâng phaûi laø phaùp thaân. “Nghóa naøy laø theá naøo? Coù ngöôøi noùi: Phöôùc ñöùc coù theå thaønh töïu töôùng aáy”, ñeán “quaû vò Voâ thöôïng Boà-ñeà”. Ñaây laø luaän vaên xuoâi Luaän chuû neâu daãn laàn nöõa lôøi cuûa keû nghi. “Vì ñeå ngaên chaän ñieàu aáy” tieáp xuoáng: laø trôû laïi neâu daãn kinh tieáp theo giaûi thích nghi khieán thoâng toû. “Do ñoù, khoâng phaûi laø duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai”: laø noùi veà nghóa chuyeån Luaân vöông coù töôùng nhöng khoâng phaûi laø phaùp thaân. Cho neân khoâng phaûi do Baùo Phaät coù theå duøng töôùng ñeå thaáy, do nhaân ñaït ñöôïc maø cuõng cho phaùp thaân Voâ vi xöa nay nhaát ñònh, cuõng khieán laøm nhaân ñaït ñöôïc, coù theå duøng töôùng ñeå thaáy. Nhöng phaàn Luaän vaên xuoâi ôû ñaây ñaõ neâu daãn tröïc tieáp yù cuûa nghi vaán. Do chæ roõ choã kinh ñeå giaûi ñaùp nghi, nghóa ñaõ ñuû heát khoâng caàn giaûi thích keä. Tuy nhieân, duøng moät keä treân giaûi thích kinh, ñaùp laïi choã nghi, ñeàu heát, vì sao laïi taïo ra keä thöù hai? Keä treân laø döïa theo phaàn nghóa thuoäc bieät töôùng moät höôùng neâu roõ saéc töôùng chaúng phaûi laø phaùp thaân Phaät. Laïi sôï chuùng sinh cho saéc töôùng cuûa Baùo thaân hoaøn toaøn khaùc vôùi phaùp thaân, seõ lìa boû nghóa cuûa Baùo Phaät. Cho neân taïo ra keä sau, laøm roõ, tuy phaùp thaân khoâng theå duøng saéc töôùng cuûa Baùo Phaät, ñoái chieáu cuøng loaïi ñeå chaáp giöõ theo moät beân nghóa; nhöng töùc nôi phaùp thaân naøy hieån baøy hoaït duïng goïi laø Baùo Phaät. Khoâng neân chaáp boû hoaøn toaøn. Ba caâu treân cuûa keä naøy “khoâng töôùng ñeïp quaû baùo. Nöông phöôùc ñöùc thaønh töïu. Ñaït ñöôïc Chaân phaùp thaân” giaûi thích theå cuûa phaùp thaân chaéng phaûi laø saéc töôùng, khoâng do nhaân ñaït ñöôïc, khoâng khaùc vôùi treân. Sôû dó laïi daãn ra, chæ laø ñeå laáy caâu sau noùi veà “phöôùng tieän nôi dò töôùng”. vì muoán laøm thaønh keä, do vaäy neân neâu roõ laàn nöõa. Phöông tieän nôi dò töôùng: Neâu roõ Nhö Lai coù hai thöù thaân: 1. Laø thaân trí töôùng. 2. Laø thaân dò töôùng. Trí töôùng: laø töôùng giaûi thoaùt cuûa Chaân nhö nôi phaùp thaân Nhö Lai. Thaân phöông tieän dò töôùng: laø thaân phöôùc ñöùc töôùng toát trang nghieâm cuûa Baùo Phaät. Vì phöông tieän tuy ñoàng ñaït ñöôïc,

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 464

nhöng khaùc nghóa vôùi phaùp thaân khaùc nghóa, neân goïi laø thaân dò töôùng. Nhöng baùo thaân töôùng toát naøy vì chính laø phaùp thaân hieån baøy dieäu duïng,

neân goïi laø baùo töôùng. Laø noùi veà theå, voán khoâng coù hình töôùng sai khaùc, sao coù theå nghe noùi, caên cöù theo phaàn nghóa dò bieät, lieàn bieän luaän phaùp thaân khoâng coù töôùng toát, vaø cho raèng lìa, ngoaøi phaùp thaân, roõ raøng laø coù baùo Phaät vôùi saéc töôùng coù theå chöùng ñaéc. Do vaäy laïi lìa boû nghóa ñoàng nhaát. “Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi hai keä: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi ba trong phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó neâu daãn: laø tieáp theo ñoaïn kinh tröôùc giaûi thích phaùp thaân xöa nay trong laëng cuõng nhö hö khoâng, chaúng theå duøng töôùng ñaïi tröôïng phu cuûa Baùo Phaät ñaït ñöôïc do nghieäp phöôùc ñöùc ñeå thaáy. ÔÛ ñaây, saép giaûi thích ñeå xaùc nhaän nghóa aáy, neân noùi hai keä. Hai caâu treân cuûa keä thöù nhaát: Bieän minh veà , theå taùnh cuûa phaùp thaân tuyeät moïi saéc-thanh, chaúng theå duøng söï thaáy nghe maø chaáp giöõ. Hai caâu sau, neâu roõ, neáu do nhaân nôi thaáy nghe maø chaáp giöõ nôi phaùp thaân, thì ngöôøi aáy ñi theo neûo taø, khoâng theå thaáy phaùp thaân Nhö Lai. Hai caâu treân cuûa keä thöù hai: Chính thöùc neâu ra theå cuûa phaùp thaân, coù saéc, thanh cuûa chaân giaûi thoaùt, xöa nay trong laëng, chaúng phaûi hoaøn toaøn laø khoâng saéc thanh. Hai caâu sau, laøm roõ phaùp thaân aáy, tuy theå coù saéc thanh chaân thaät, maø khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa cuûa töôùng thöùc, do vaäy neân khoâng bieát. Keä noùi: “Neáu duøng saéc thaáy Ta. Duøng aâm thanh caàu Ta”. Neáu cho chính vaøo luùc phaùt ra aâm thanh noùi keä, thì ñoù laø khaåu nghieäp cuûa ÖÙng Phaät, cuõng coù theå noùi laø khaåu nghieäp cuûa Baùo Phaät. Neáu theo lyù maø noùi, thì ñoù laø phaùp thaân Phaät thuyeát, laøm saùng roõ khoâng theå duøng saéc thanh maø ÖÙng, Baùo thaân Phaät ñaõ ñaït ñöôïc ñeå thaáy nghe nôi Nhö Lai. ÔÛ ñaây bieän minh laø can cöù nôi phaùp thaân cuûa Ñöùc Thích Ca, khoâng theå duøng saéc, thanh ñeå thaáy nghe. Gioáng nhö phaùp thaân cuûa taát caû chuùng sinh, Nhö Lai cuõng khoâng theå duøng saéc, thanh ñeå thaáy nghe. Neáu cho raèng phaùp thaân ñoàng vôùi saéc thanh aáy, coù theå thaáy nghe: töùc ñoù laø khoâng chaùnh kieán. Cho neân caâu keä thöù ba noùi: Ngöôøi aáy haønh taø ñaïo. “Khoâng theå thaáy Nhö Lai”: laø caâu keä thöù tö: Nhö theá chaáp phaùp thaân ñoàng nôi saéc thanh, thì khoâng theå thaáy phaùp thaân Nhö Lai. Coù keû nhaân ñaáy sinh nghi. Neáu phaùp thaân Nhö Lai khoâng theå duøng



saéc thanh ñeå thaáy, nghe, thì hoaøn toaøn khoâng coù phaùp thaân. Laïi nöõa, phaùp thaân hoaøn toaøn khoâng coù saéc thanh, thì saéc thanh naøy roõ raøng khaùc vôùi phaùp thaân. Do nghi vaán nhö theá, neân keä thöù hai ñaùp:“Dieäu theå Nhö lai kia” Neâu roõ phaùp thaân kia tuy khoâng theå duøng saéc thanh ñeå thaáy nghe, nhöng saéc thanh höông tôùi ñoù töùc chính laø saéc thanh treân theå Dieäu höõu cuûa phaùp thaân. Cho neân kinh phaàn tröôùc noùi: Khoâng lìa nôi phaùp thaân coù saéc töôùng coù theå thaáy. Khoâng lìa trí chöùng ñaéc coù aâm thanh, ngoân giaùo coù theå neâu giaûng. Lai nhö trong kinh thaäp ñòa noùi veà baûy Ñòa: Bieát phaùp thaân cuûa chö Phaät töï taùnh laø khoâng thaân, maø khôûi haïnh saéc thaân töôùng haûo ñeå trang nghieâm. Bieát aâm thanh cuûa chö Phaät laø voâ thanh, xöa nay vaéng laëng, khoâng theå noùi töôùng, maø tuøy theo choã sai bieät cuûa taát caû

chuùng sinh, thôøi haïnh aâm thanh trang nghieâm". Theo caùc vaên aáy maø xeùt, bieát phaùp thaân tuy khoâng saéc thanh nhöng khoâng lìa nôi phaùp thaân maø coù saéc thanh aáy. Caâu thöù hai cuûa keä noùi: "Töùc phaùp thaân chö Phaät" laø bieän minh theå cuûa phaùp thaân goàm ñuû muoân ñöùc, coù taùnh cuûa saéc, thanh. Hoaëc coù ngöôøi nghe: "nôi phaùp thaân coù taùnh cuûa saéc, thanh", lieàn cho phaùp thaân coù saéc thanh, coù theå duøng taâm yù, yù thöùc phaân bieät hö voïng cuûa phaøm phu ñeå thaáy nghe. Cho neân caâu thöù ba noùi: "Theå phaùp khoâng theå thaáy": laøm saùùng toû, phaùp thaân tuy coù taùnh cuûa saéc thanh, nhöng khoâng theå duøng choã nghe, thaáy cuûa haøng phaøm phu ñeå thaáy nghe phaùp thaân kia. Tuy cho phaùp thaân laø khoâng theå thaáy, nhöng chöa roõ keû khoâng theå thaáy aáy laø ai. Cho neân caâu thöù tö noùi "Thöùc kia khoâng theå bieát". Hieån baøy phaùp thaân kia tuy laø theå coù saéc thanh maø khoâng coù duïng cuûa saéc thanh. Laïi khoâng gioáng vôùi saéc thanh cuûa caùc ñòa thaáp keùm. Cho neân saùu thöùc cuûa haøng phaøm phu khoâng theå thaáy nghe. Chaúng phaûi chæ haøng phaøm phu khoâng theå thaáy nghe, maø thaùnh trí cuûa haøng nhò thöøa cuõng khoâng nghe, thaáy ñöôïc. Hai keä nôi kinh naøy, Luaän chuû chæ duøng moät keä ñeå giaûi thích. Hai caâu ñaàu "Chæ thaáy saéc nghe tieáng. Ngöôøi aáy khoâng bieát Phaät" giaûi thích moät keä tröôùc, laøm roõ: neáu cho phaùp thaân ñoàng nôi saéc thanh cuûa baùo ÖÙng thaân Phaät maø coù theå thaáy, nghe: Thì ngöôøi aáy khoâng bieát phaùp thaân Phaät. Hai caâu sau "Vì phaùp thaân Chaân nhö. Khoâng phaûi caûnh cuûa Thöùc". giaûi thích moät keä sau nôi kinh. Bieän minh, phaùp thaân chaân thaät tuy coù taùnh cuûa saéc thanh, nhöng khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa saùu thöùc. Cho neân khoâng theå thaáy, nghe. "Ñaây laø chæ roõ veà nghóa gì? Phaùp thaân Nhö Lai..." ñeán: "Khoâng



neân thaáy nghe nhö theá": laø luaän vaên xuoâi luaän chuû giaûi thích caâu thöù nhaát cuûa keä nôi Luaän, cuõng laø giaûi thích hai caâu treân cuûa keä tröôùc trong kinh. "Do nhöõng ngöôøi naøo khoâng theå thaáy? Töùc laø haøng phaøm phu khoâng theå thaáy": laø giaûi thích caâu thöù hai cuûa keä nôi Luaän, cuõng laø giaûi thích hai caâu sau nôi keä tröôùc trong kinh. Giaûi thích xong, neâu daãn hai caâu treân nôi keä trong Luaän, giaûi thích hai caâu sau nôi keä tröôùc trong kinh ñeå toùm keát. "Ngöôøi aáy: laø haøng phaøm phu...". Töùc nhaéc laïi choã daãn ôû tröôùc veà ngöôøi aáy khoâng theå thaáy phaùp thaân Nhö Lai. Töùc taïo söï lieân keát ñeå giaûi thích hai caâu sau nôi keä trong luaän, cuõng laø giaûi thích keä thöù hai trong kinh, vaø daãn ñuû phaàn kinh ñaõ giaûi thích ñeå keát luaän. "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Nhö Lai coù theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå chöùng ñaéc Tam Boà-ñeà chaêng?...": Moät ñoaïn kinh naøy laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi boán trong phaàn ñoaïn tröø nghi. Ñaõ ñöôïc neâu daãn baûy laàn. Sôû dó laïi neâu daãn: Vì ôû treân ñaõ giaûi thích roäng veà phaùp thaân Voâ vi, xöa nay nhaát ñònh, theå laø dieäu höõu trong laëng, khoâng coù caùc töôùng, khoâng do tu taäp ñaït ñöôïc. Laïi nöõa, nôi hai ñoaïn kinh tröôùc, ñaõ neâu roõ veà phaùp thaân, theå töï ñaày ñuû, khoâng phaûi laø choã ñaït ñöôïc do tu nghieäp phöôùc ñöùc, vôùi töôùng toát, saéc

thanh coù theå thaáy, nghe. Coù ngöôøi meâ hoaëc chaáp raèng chính laø do Boà taùt, khôûi ñaàu töø phaùt taâm Boà-ñeà, tu taäp traûi qua ba ñaïi A-taêng-kyø-kieáp, haønh möôøi ñòa vieân maõn, vöôït khoûi taâm kim cöông, luùc chöùng ñaéc chuûng trí, goïi laø Baùo Phaät, coù voâ löôïng töôùng toát, töùc laø phaùp thaân. Cho neân phaùp thaân laø do tu taäp ñaït ñöôïc, vaø cuõng coù theå thaáy nghe. Nay nghe noùi rieâng coù phaùp thaân Voâ vi, khoâng do nhaân tu ñaéc, laïi khoâng theå duøng saéc thanh ñeå thaáy nghe, nhaân ñaáy sinh nghi vaán: Neáu theå cuûa phaùp thaân laø khoâng coù caùc töôùng, khoâng theå thaáy nghe, chaúng phaûi do tu taäp nghieäp phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc, thì caùc baäc ñaïi Boà taùt, traûi qua ba ñaïi A taêng kyø kieáp tu taäp veà coâng ñöùc trí tueä, laø nhaân thuø thaéng cuûa möôøi ñòa ñöôïc ñònh roõ laø coù sôû ñaéc hay laø khoâng sôû ñaéc? Neáu ñònh roõ laø khoâng sôû ñaéc töùc nhaân quaû ñeàu maát, ñoàng vôùi kieán chaáp ñoaïn dieät cuûa haøng tieåu thöøa, khoâng coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Tröôùc noùi taát caû phaùp thieän ñaït ñöôïc Tam Boà-ñeà, ñaây noùi maát heát. Neáu theá, ñaõ khoâng coù Boà- ñeà coù theå chöùng ñaéc, caùc vò Boà taùt, vì sao nôi ba A taêng kyø kieáp, luoáng töï khoå nhoïc maø khoâng ñaït ñöôïc keát quaû gì? Moïi tu trì phöôùc ñöùc laø nhaân thuø thaéng ñaõ khoâng ñöôïc caûm öùng vaø quaû ñi maát ñaèng naøo? Vì coù nghi nhö theá, neân saép giaûi thích nghi naøy, Phaät hoûi Toân giaû

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 467

Tu Boà-ñeà: YÙ Toân giaû theá naøo? Nhö Lai coù theå duøng töôùng thaønh töïu, chöùng ñaéc Tam Boà-ñeà chaêng? Ñaây laø Phaät trôû laïi duøng choã nghi cuûa ngöôøi tröôùc ñeå hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà. “Chôù neân khôûi nieäm aáy”? laø nhaèm ngaên chaän kieán chaáp kia. Toân giaû chôù neân daáy khôûi nieäm cho raèng phaùp thaân Phaät ñoàng nôi saéc töôùng cuûa Baùo thaân Phaät, do tu taäp phöôùc ñöùc coù theå chöùng ñaéc. ÔÛ ñaây chöa laø lôøi ñaùp chính thöùc. Neáu Toân giaû khôûi nieäm naøy: Boà taùt phaùt taâm Tam Boà-ñeà, noùi töôùng ñoaïn dieät cuûa caùc phaùp. Neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà nghi: Neáu khoâng theå duøng töôùng thaønh töïu chöùng ñaéc Tam Boà-ñeà, thì Boà taùt voán tu trì coâng ñöùc trí tueä laøm nhaân, roát cuoäc khoâng coù quaû Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Nhö vaäy, nhaân khoâng coù choã chieâu caûm, thì maát nhaân phöôùc, cuõng maát quaû baùo. Neân goïi laø: Noùi töôùng ñoaïn dieät. Do vaäy, ôû ñâaây chæ môùi noùi Boà taùt phaùt taâm Tam Boà-ñeà, aáy laø noùi töôùng ñoaïn dieät cuûa caùc phaùp. Nhöng ngöôøi cuûa Tieåu thöøa, do töï thaân chöùng ñaéc Nieát Baøn thieâu thaân dieät trí hoaøn toaøn tòch dieät, lieàn ñem sôû ñaéc cuûa mình, ñoái chieáu nôi Boà taùt, cho laø vì cuõng ñoàng sôû ñaéc neân khôûi töôùng ñoaïn dieät. Ngöôøi tieåu thöøa naøy trong phaùp Boà taùt, baèng ôû choå naøo maø taïo neân yù ñoaïn dieät? Coù ngöôøi cuûa Ñaøm Voâ Ñöùc, Di-sa-taéc, hai nhaø tieåu thöøa naøy, cho laø khi lyù giaûi ñöôïc nhaãn voâ sinh cuûa baäc sô ñòa, xaû boû taát caû choã tu taäp coâng ñöùc ñòa tieàn, cuõng khoâng thoï quaû baùo. Do ñaâu noùi nhö theá? Ngöôøi tieåu thöøa ñoaïn tröø phieàn naõo nôi ba coõi, chaám döùt sinh töû phaàn ñoaïn thieâu thaân dieät trí, nhaäp Nieát Baøn voâ dö, nhaân quaû Thieän aùc , taát caû ñeàu boû, ñaõ thaáy Boà taùt Sô ñòa ñoaïn boû boán truï phieàn naõo, ra khoûi sinh töû phaàn ñoaïn.

YÙ cho laø ñoàng vôùi choã ñaõ dieät thaân, trí, cuõng boû muoân haønh trong nhaân, vaø maát luoân quaû baùo, neân noùi laø: “Noùi töôùng ñoaïn dieät cuûa caùc phaùp”. Laïi coù moät nhaø, tieåu thöøa ngöôøi cuûa Ñaøm Voâ Ñöùc , chaáp cho laø ñaït ñeán naêm ñòa saùu ñòa, taïo möôøi boán ñeá quaùn, kheùo hoïc naêm minh cuøng Möôøi thöù quaùn thuaän nghòch veà möôøi hai nhaân duyeân, môùi chöùng ñaéc nhaãn voâ sinh, ñoaïn tröø phieàn naõo nôi ba coõi, ra khoûi sinh töû phaàn ñoaïn, thieâu thaân dieät trí, nhaäp Nieát Baøn voâ dö. Baáy giôø, ñoàng vôùi tieåu thöøa ñoaïn dieät, nhaân quaû cuøng maát. Sau coù moät nhaø thuoäc trong phaùi Taùt-baø-ña ( Nhaát thieát höõu boä) laø Ñaïo nhaân Nhaät Xuaát (Cöu ma-la-ña), cho laø nôi ñòa thöù baûy môùi ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh, môùi döùt heát phieàn naõo nôi ba coõi, ra khoõi sinh töû phaàn ñoaïn, ñoàng vôùi tieåu thöøa xaû boû thaân trí, cuõng khoâng coù coõi tònh cuûa y baùo. Laïi coù moät nhaø tieåu thöøa, chaáp cho laø ñeán trong taùm ñòa môùi ñaït

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 468

ñöôïc nhaãn voâ sinh, hieåu roõ choã khoâng duïng coâng. Baáy giôø, môùi ra khoûi ba coõi, xaû boû thaân trí, taát caû ñeàu maát. Sau cuøng laø moät nhaø, ngöôøi cuûa phaùi Taùt-ba-ña, cho laø trong möôøi ñòa môùi chöùng ñaéc A-na-haøm, ñoaïn tröø heát phieàn naõo nôi ba coõi, sau taâm kim cang thì ra khoûi sinh töû phaàn ñoaïn, ñaït A-la-haùn, töùc goïi laø Phaät, nhaäp Nieát Baøn voâ dö, boû caùc coâng ñöùc, dieät nôi thaân, trí. Cho neân noùi laø töôùng ñoaïn dieät. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Chôù khôûi nieäm aáy!...” cho ñeán: “Noùi töôùng ñoaïn dieät cuûa caùc phaùp”: Ñaây chæ laø nhaèm ngaên chaän choã caûm nhaän, neâu roõ khoâng phaûi laø ñoaïn dieät, chöa chính thöùc giaûi ñaùp. Y theo phaàn Luaän tieáp sau thì neân coù moät haøng röôõi. Kinh noùi: Vì sao? Vì Boà taùt phaùt taâm caàu ñaït ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng, ñoái nôi phaùp khoâng noùi töôùng ñoaïn dieät? Ñaây laø chính thöùc ñaùp, giaûi thích vì sao ôû treân, Nhö lai ñaõ ngaên Toân giaû Tu boà ñeà khoâng neân nghó nhö vaäy. Laøm roõ phaùp thaân Voâ vi xöa nay trong laëng, tuy laïi khoâng theå duøng töôùng thaønh töïu do tu taäp phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc, nhöng Boà taùt chöùng ñaéc nhaãn voâ sinh cuûa ñòa thöù nhaát, phaùt taâm caàu ñaït ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng, cho ñeán phaùt taâm caàu ñaït ñaïo quaû Boà-ñeà nôi quaû vò Phaät Voâ thöôïng, khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Nhaãn voâ sinh naøy nôi taâm Voâ thöôïng Boà-ñeà, sôû dó goïi laø khoâng ñoaïn dieät: laø vì neâu roõ Boà taùt, do nhaân duyeân traûi qua moät ñaïi A taêng kyø kieáp, tu taäp coâng ñöùc trí tueä vôùi taùm vaïn boán ngaøn haønh Ba-la-maät, ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh cuûa baäc sô ñòa, hieän ra roõ phaùp thaân Voâ vi cuûa Phaät taùnh. Do moät ñaïi A taêng kyø kieáp naøy, vôùi coâng ñöùc trí tueä, töùc cuøng vôùi lyù phaùp thaân kheá hôïp saâu xa, nhöng hoøa nhaäp moät quaùn, khoâng theå phaân bieät. Cho neân nhaân khoâng maát. Ñaõ ñöôïc phaùp nhaãn voâ sinh, neân thì phaàn naøo coù ñöôïc hai loaïi Nieát baøn treân Phaùp thaân Chaân nhö thaät baùo nhöng vì duïng chöa hoaøn maõn, neân quaû cuõng khoâng maát. Cho ñeán A taêng kyø kieáp thöù hai, thöù ba, nhaân quaû ñeàu nhö theá khoâng maát. Do ñaáy, noùi “nôi caùc phaùp khoâng noùi töôùng ñoaïn dieät”. Nay, Nhö Lai neâu roõ

Boà taùt ôû trong ñòa thöù nhaát chöùng ñaéc phaùp nhaãn voâ sinh, cho ñeán möôøi ñòa, vôùi coâng ñöùc voâ laäu cuøng quaû baùo troøn ñuû, thaûy ñeàu khoâng maát, khoâng ñoàng vôùi tieåu thöøa xaû boû thaân trí, maát quaû baùo voâ laäu. Nhö theá, ñaït ñöôïc coâng ñöùc voâ laäu, coù theå dung naïp coâng ñöùc höõu laäu cuûa haøng ñòa tieàn khoâng maát laø phaùp theá gian aáy, khi ñaït ñöôïc thaéng giaûi xuaát theá gian, leõ ra coâng ñöùc aáy, chöa roõ nhaân haønh cuûa ñòa tieàn laø maát hay khoâng maát? Cho neân ñaùp: Coâng ñöùc theá gian cuõng khoâng maát. Vì sao theá? Vì chính do thieän theá gian ñaày ñuû maø ñaït ñöôïc thieän xuaát theá



gian roäng lôùn. Coâng ñöùc höõu laäu cuûa haøng ñòa tieàn taïo neân coâng ñöùc voâ laäu cuûa baäc treân ñòa, chuyeån ñoåi theâm hôn. Boà taùt, baáy giôø caûnh trí cuøng hieän baøy khaép, hoøa nhaäp moät quaùn, khoâng thaáy coù theá gian, xuaát theá gian, chuû theå soi chieáu, ñoái töôïng ñöôïc soi chieáu khaùc nhau. Chæ coù moät vò Chaân nhö; nhö muoân soâng ñoå veà bieån caû ñoàng moät vò maën, khoâng coù vò rieâng cuûa caùc soâng, cuõng khoâng maát coâng ñöùc cuûa haøng ñòa tieàn, ñòa thöù nhaát , coâng ñöùc ñaõ chaúng maát nhö theá, cho ñeán möôøi ñòa, coâng ñöùc voâ laäu cuøng vôùi quaû baùo ñeàu khoâng maát. ÔÛ ñaây laø caên cöù nôi ba ñaïi A taêng kyø kieáp, nôi ba thôøi ñaõ bieän bieät veà nhaân quaû. Neáu laáy ñòa tieàn laøm nhaân, thì Kieán ñaïo cuûa phaùp nhaãn voâ sinh nôi ñòa thöù nhaát laø quaû. Hoaëc ñaït ñöôïc baûy ñòa roài, trôû laïi thaéng haïnh cuûa Tu ñaïo laøm nhaân, thì trong taùm ñòa, vôùi phaùp nhaãn ñaïi voâ sinh, ñaïo khoâng duïng coâng laø quaû. Hoaëc taâm kim cang do trôû laïi haønh khoâng duïng coâng laøm nhaân, coâng ñöùc cuûa Phaät ñòa laø quaû. Nhö kieá giaûi thích roäng thì ñòa ñòa cuøng ñoái chieáu ñeàu coù nhaân quaû. Nhaân ñaáy sinh nghi vaán: Neáu chöùng ñaéc phaùp nhaãn voâ sinh nôi sô ñòa, cho ñeán möôøi ñòa coâng ñöùc khoâng maát, ñeàu khoâng phaûi laø ñoaïn dieät, theá thì coù theå ñaït ñöôïc bao nhieâu coâng ñöùc, laø nhieàu laø ít? Do coù nghi vaán naøy, daãn phöôùc thí haèng sa baûy baùu ñeå so saùnh, laøm roõ laø phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc heát söùc nhieàu, duøng ñeå ñoái chieáu vôùi coâng ñöùc voâ laäu cuûa phaùp nhaãn voâ sinh nôi baäc sô ñòa, duø chæ moät nieäm, thì traêm ngaøn vaïn öùc khoâng baèng moät phaàn, neâu roõ coâng ñöùc höõu laäu naøy heát söùc laø nhieàu. Giaû söû phöôùc thí baûy baùu laø voâ laäu, töùc raát nhieàu, tuy nhieàu, nhöng so vôùi coâng ñöùc cuûa phaùp nhaãn voâ sinh, duø chæ moät nieäm thì cuõng gaáp traêm ngaøn vaïn öùc haèng haø sa khoâng theå ví duï. “Neáu Boà-taùt bieát roõ taát caû phaùp voâ ngaõ ñaéc Nhaãn voâ sinh thì coâng ñöùc naøy hôn caû nhöõng phöôùc ñöùc tröôùc ñaõ ñöôïc”. Laø noùi coâng ñöùc cuûa Nhaõn voâ sinh coøn hôn caû phöôùc boá thí baûy baùu. Bieát taát caû phaùp Voâ ngaõ töùc ôû nôi phaùp höõu vi nhö naêm aám cuûa taát caû chuùng sinh, hieåu roõ töø xöa ñeán nay, khoâng coù thaàn ngaõ, nhaân cho ñeán thoï giaû. Cho neân goïi laø nhaän bieát taát caû phaùp voâ ngaõ. “Ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh: laø hai thöù phaùp: Nhaân duyeân, Chaân nhö ñeàu voâ ngaõ. Neâu roõ, theå cuûa phaùp nhaân duyeân xöa nay khoâng sinh, goïi laø voâ sinh. Theå cuûa caùc Chaân nhö xöa nay vaéng laëng, döùt tuyeät töôùng ngaõ, voâ ngaõ, goïi laø voâ sinh, cuõng coù theå goïi laø “khoâng” nôi

ba töôùng. Caên cöù nôi ñòa thöù nhaát maø noùi neân goïi laø phaùp nhaãn voâ sinh. Do Boà taùt naøy chöùng ñaéc hieåu roõ nhaãn voâ sinh nôi Chaân nhö voâ ngaõ, khoâng daáy khôûi hai thöù töôùng voâ ngaõ.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 470

Laïi coù nghi vaán: Neáu hai thöù phöôùc ñöùc höõu laäu, voâ laäu thaûy ñeàu khoâng maát, thì Boà taùt naøy chính laø chaáp giöõ phöôùc ñöùc höõu laäu. Neáu chaáp giöõ phöôùc ñöùc höõu laäu laøm nhaân, töùc nhaän laáy quaû baùo cuûa ba coõi. Cho neân Nhö Lai ñaùp: Do caùc Boà taùt khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc. ÔÛ ñaây, taïm y cöù moät phía maø ñaùp, neâu roõ Boà taùt ôû trong ñòa thöù nhaát khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc höõu laäu cuûa theá gian. Toân giaû Tu Boà-ñeà cuõng döïa theo moät phía ñeå laõnh hoäi, noùi: “do caùc Boà taùt khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc nhö Phaät ñaõ chæ roõ. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Boà taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc nhöng khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc”. ÔÛ treân Toân giaû Tu Boà-ñeà haàu nhö hieåu laàm yù Phaät. Nghe noùi Boà taùt khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc, lieàn nghi cho laø phöôùc ñöùc höõu laäu voâ laäu thaûy ñeàu khoâng chaáp giöõ. Cho neân Phaät ñaùp: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Boà taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc nhöng khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc. Khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc: Neâu roõ chaúng phaûi laø hoaøn toaøn khoâng laáy, khoâng nhaän heát thaûy phöôùc ñöùc höõu laäu voâ laäu, chæ laø khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc höõu laäu, khoâng phaûi laø khoâng thoï nhaän phöôùc ñöùc voâ laäu. Nhöng Boà taùt neáu ñöôïc goïi laø thoï nhaän phöôùc ñöùc thì cuõng coù theå noùi laø giöõ laáy phöôùc ñöùc. Neáu khieán coù theå noùi khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc thì cuõng ñöôïc noùi laø khoâng thoï nhaän phöôùc ñöùc. Vì sao noùi Boà taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc? Ñaây laø bieän minh cuøng nöông töïa tröïc tieáp ñeå laøm roõ teân goïi. Laïi giaûi thích: Vì sao chæ noùi thoï nhaän, khoâng noùi giöõ laáy phöôùc ñöùc? laø sôï coù söï laãn loän vôùi giöõ laáy cuûa chaáp giöõ töôùng, neân chæ noùi moãi vieäc thoï nhaän phöôùc ñöùc, khoâng noùi giöõ laáy. “Do ñoù Boà taùt giöõ laáy phöôùc ñöùc”: laø neâu roõ giöõ laáy phöôùc ñöùc voâ laäu xuaát theá gian. Cuõng coù theå noùi: Do ñoù Boà taùt khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc. Nhöng ôû ñaây ñöôïc noùi giöõ laáy phöôùc ñöùc: laø bieát roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi khoâng giöõ laáy, laø theo moät phía maø noùi thoâi. Do ñoù bieát cuõng coù theå noùi giöõ laáy, thoï nhaän, khoâng giöõ laáy, khoâng thoï nhaän. “Luaän raèng: Coù ngöôøi khôûi taâm nhö theá v.v…” Laø Luaän vaên xuoâi neâu choã sinh nghi, yù cuûa phaàn ñaùp laïi khoâng khaùc trong kinh. Moät ñoaïn kinh naøy Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích: Moät keä ñaàu neâu yù hoûi ñaùp ñeå giaûi thích nghi, neâu roõ, Boà taùt luùc ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh, khoâng maát nhaân quaû, khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Keä thöù hai, giaûi thích neâu daãn duï ñeå so saùnh khoâng baèng phöôùc ñöùc voâ laäu. Trong ñoaïn kinh treân coù nghi. Nay hoûi “laøm sao ñoaïn tröø

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 471

nghi”, Lieàn neâu keä ñaùp: “Khoâng maát nhaân coâng ñöùc vaø quaû baùo thuø thaéng”. Hai caâu naøy giaûi thích: “Chôù neân nghó nhö theá, noùi töôùng ñoaïn dieät

cuûa caùc phaùp” ñoaïn kinh tröôùc, laøm roõ Boà taùt chöùng ñaéc nhaãn voâ sinh nôi baäc sô ñòa, khoâng maát choã tu taäp muoân haïnh trong moät A taêng kyø kieáp. ÔÛ ñaây bieän minh, chính nhôø nôi coâng ñöùc cuûa haøng ñòa tieàn laøm nhaân môùi ñaït ñöôïc thaéng giaûi voâ laäu ñích thöïc cuûa ñòa thöù nhaát, cho neân khoâng maát nhaân. Tuy nhieân, töø ñòa thöù nhaát trôû leân, laø phaùp nhaãn voâ sinh xuaát theá gian, phöôùc ñöùc thuø thaéng voâ laäu, khoâng gioáng vôùi haøng nhò thöøa thieâu thaân taän dieät. Cho neân cuõng khoâng maát quaû baùo. Tuy noùi khoâng maát nhaân, chaúng maát quaû, chöa roõ khoâng maát vaøo luùc naøo, neân caâu thöù ba ñaùp: “Ñaït thaéng nhaãn, khoâng maát”. Töø ñaây trôû xuoáng, nöûa keä giaûi thích vöôït phaàn trong kinh: “Neáu coù Boà taùt ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh thì hôn haún phöôùc ñöùc neâu tröôùc v.v...” töùc hieän roõ Boà taùt chöùng ñaéc nhaãn voâ sinh thuø thaéng cuûa ñòa thöù nhaát, cho ñeán luùc haønh trì möôøi ñòa vieân maõn, ñaït ñöôïc quaû vò Phaät, cuõng khoâng maát nhaân quaû. Luùc chöùng ñaéc nhaãn thuø thaéng, vì sao khoâng maát? Caâu thöù tö noùi: “Do ñöôïc quaû voâ caáu”. Laø neâu roõ, ñòa thöù nhaát ñoaïn tröø hai chöôùng, khi ñaït ñöôïc phaùp taùnh voâ laäu xuaát theá gian nôi baùo thaân, vôùi coõi tònh chaân thaät, quaû voâ caáu, thì caøng vöôït hôn theâm saùng, neân khoâng maát. “Töôùng phöôùc ñöùc thaéng. Neân laïi noùi thaéng duï”. Hai caâu naøy giaûi thích phaàn kinh noùi veà phöôùc ñöùc baûy baùu nôi haèng sa theá giôùi ôû tröôùc, neâu roõ, sôû dó neâu daãn duï naøy laø nhaèm so saùnh ñeå hieån baøy phöôùc ñöùc voâ laäu thuø thaéng, töùc laø chöùng nhaän phöôùc ñöùc voâ laäu khoâng maát. “Phöôùc ñöùc aáy khoâng baùo”: laø nöûa sau cuûa keä, giaûi thích kinh: töø do caùc Boà taùt khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc”, tieáp xuoáng. Phöôùc ñöùc aáy: laø phöôùc ñöùc voâ laäu thuø thaéng. Khoâng baùo: Neâu roõ phöôùc ñöùc voâ laäu thuø thaéng naøy khoâng coù quaû baùo höõu laäu cuûa theá gian. “Nhö vaäy-nhaän khoâng giöõ”: Nhö vaäy laø thoï nhaän phöôùc ñöùc voâ laäu thuø thaéng. Nhö vaäy laø khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc höõu laäu, thoï nhaän, giöõ laáy, khoâng thoï nhaän, khoâng giöõ laáy, veà nghóa gioáng nhö tröôùc. “Nghóa naøy nhö theá naøo? Tuy khoâng döïa vaøo phöôùc ñöùc...” ñeán: “Coâng ñöùc trang nghieâm”; laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích hai caâu treân cuûa keä tröôùc, laøm lôøi ñaùp cho yù nghi, neâu roõ laø khoâng ñoaïn dieät.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 472

“Vì sao döïa vaøo phöôùc ñöùc kia ñeå noùi laàn nöõa veà thí duï?” Laø duøng hai caâu treân cuûa keä sau ñeå hoûi veà yù cuûa duï ñöôïc daãn. Töùc duøng hai caâu sau cuûa keä ñaàu ñaùp laïi. “Keä noùi: Ñöôïc thaéng nhaãn khoâng maát. Do ñöôïc quaû voâ caáu”: laøm roõ choã so saùnh cuûa thí duï khi ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh, nhaân quaû khoâng maát, khoâng phaûi laø nghóa ñoaïn dieät. “Nghóa naøy nhö theá naøo?” Laø hoûi daãn phöôùc thí chaâu baùu aáy ñeå ñoái chieáu, noùi Boà taùt luùc ñaéc nhaãn voâ sinh, ñaït ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, chaúng phaûi nghóa ñoaïn dieät laø nghóa theá naøo? “Coù ngöôøi khôûi taâm nhö theá”, tieáp xuoáng...ñeán: “Do ñoù khoâng maát”. Laø neâu ngöôøi nghi nghó veà choã maát nhaân quaû. Vì nhaèm ngaên chaän, döùt boû nghi naøy, neân daãn thí duï ñeå ñoái chieáu, laøm saùng toû luùc chöùng ñaéc nhaãn voâ sinh khoâng ñoaïn dieät, khoâng maát nhaân quaû. “Nhö

kinh noùi: vì sao?”...ñeán: “Khoâng noùi töôùng ñoaïn dieät”: laø neâu daãn kinh ñeå toùm keát. Nhöng ñoaïn vaên kinh naøy, ngöôøi dòch kinh tröôùc ñaõ boû soùt, döïa vaøo choã daãn cuûa luaän ôû ñaây, neân bieát roõ laø coù. “Neáu laïi coù Boà taùt, bieát taát caû phaùp voâ ngaõ, chöùng ñaéc phaùp nhaãn voâ sinh”. Töùc saép giaûi thích ñoaïn kinh naøy neân neâu ra. “Coù hai thöù voâ ngaõ, khoâng sinh hai töôùng voâ ngaõ”: Töùc giaûi thích. Kinh noùi ôû phaàn tröôùc: “Bieát heát thaûy phaùp voâ ngaõ” . “Vì theá nhaän khoâng giöõ”: laø Boà taùt, luùc ñaït ñöôïc nhaãn voâ sinh, hieåu roõ veà hai thöù voâ ngaõ, nhöng khoâng sinh hai thöù töôùng voâ ngaõ, chæ thoï nhaän coâng ñöùc cuûa nhaãn voâ sinh nôi treân ñòa, khoâng giöõ laáy coâng ñöùc höõu laäu cuûa haøng ñòa tieàn. Caâu naày xaùc nhaän coù ôû treân sinh nghóa döôùi. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu daãn kinh ñeå toùm keát. “Vì sao Boà taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc, khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc”? Laø Luaän chuû hoûi veà choã kinh vöøa toùm keát. “Neáu Boà taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc thì töùc giöõ laáy phöôùc ñöùc kia. Vì sao noùi thoï nhaän, maø laïi noùi khoâng giöõ laáy”? Lieàn neâu “keä noùi: Phöôùc ñöùc aáy khoâng baùo, nhö vaäy nhaän-khoâng giöõ” ñeå laøm giaûi thích. “Nghóa naøy laø theá naøo?” Tieáp xuoáng: laø Luaän chuû giaûi thích nöûa keä vöøa neâu. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu coù ngöôøi noùi: Nhö Lai hoaëc ñeán hoaëc laïi, hoaëc ñi, ñöùng, ngoài, naèm, thì ngöôøi aáy khoâng hieåu nôi nghóa ta ñaõ giaûng noùi...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi laêm trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó ñöôïc neâu daãn, vì tröôùc ñaõ giaûi thích roäng veà phaùp thaân Nhö Lai, xöa nay nhaát ñònh, theå döùt tuyeät muoân töôùng, trong laëng, thöôøng truï, khoâng phaûi do tu taäp ñaït ñöôïc. Tieáp theo ñoaïn tröôùc, neâu roõ Boà taùt

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 9 473

ñaït ñöôïc thaéng giaûi xuaát theá gian, thoï nhaän phöôùc ñöùc voâ laäu, khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc höõu laäu theá gian. Coù ngöôøi nhaân ñaây sinh nghi: Boà taùt luùc ôû nhaân ñòa goác, phaùt taâm höùa ñoä taát caû chuùng sinh, choã tu taäp thieän caên cuûa mình, cuøng vôùi heát thaûy chuùng sinh laø chung. Nghi neâu: Neáu caùc Boà taùt ñaït ñöôïc phaùp thaân chaân thaät, ra khoûi theá gian, thoï nhaän quaû baùo voâ laäu, khoâng nhaän quaû baùo höõu laäu cuûa ba coõi. Chuùng sinh ôû theá gian thoï nhaän quaû baùo höõu laäu, khoâng thoï nhaän quaû baùo voâ laäu. Nhöng quaû baùo cuûa Trôøi, ngöôøi cuõng laø phaùp trong ba coõi. Ngöôøi haõy coøn khoâng ñöôïc thoï nhaän quaû baùo cuûa haøng Trôøi, huoáng chi laø phöôùc ñöùc voâ laäu nôi quaû baùo xuaát theá gian, ñöôïc chuùng sinh thoï duïng. Nhö vaäy, theá gian, xuaát theá gian roõ raøng coù khaùc. Laøm theá naøo caùc Boà taùt, tu taäp thieän caên, kh- ieán chuùng sinh thoï duïng ñöôïc lôïi ích aáy? Theo ñaáy maø xeùt, Boà taùt tuy ra khoûi ba coõi, ñaït ñöôïc phaùp thaân chaân thöïc, cuõng coøn coù ñi, ñeán, thì hoùa ñoä muoân vaät, thoï quaû baùo nôi ba coõi, roõ raøng khoâng phaûi laø ôû ngoaøi theá gian ñi, ñeán. Neáu khoâng ñi, khoâng ñeán, phöôùc ñöùc cuûa Boà taùt, chuùng sinh khoâng theå thoï duïng, vaø Boà taùt chæ phaùt nguyeän hö aûo chaúng lôïi ích gì. Vì ñoaïn tröø nghi vaán naøy, neân ñaùp, neâu roõ chö Phaät, Boà taùt vôùi phaùp thaân chaân thaät, tuy khoâng ñeán, khoâng ñi, maø öùng thaân theo caûm

nhaän cuûa chuùng sinh maø coù ñeán, ñi ñeå hoùa ñoä muoân vaät, chuùng sinh ñaït ñöôïc lôïi ích chaân thaät khoâng doái. Nhö theá, töùc thieän caên cuûa Boà taùt, chuùng sinh thoï duïng, baûn nguyeän khoâng hö aûo. Khoâng phaûi cho laø phaùp thaân coù ñeán, ñi, ngoài, naèm, ñuû boán thöù oai nghi ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Do ñaáy, phaàn tieáp theo laø bieän minh. "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu coù ngöôøi noùi Nhö Lai hoaëc ñeán hoaëc ñiv.v...Ngöôøi aáy khoâng hieåu ñöôïc nghóa ta ñaõ giaûng noùi": Töùc coù ngöôøi thaáy öùng Phaät ñeán, ñi, theo choã caûm maø thuyeát phaùp, taïo lôïi ích cho muoân vaät, cho ñoù laø Phaät chaân thaät, coù ñuû boán oai nghi ñi, ñeán v.v...theo choã caûm thoï nhaän baùo nôi ba coõi, ôû ñôøi hoùa ñoä muoân loaøi. Cho neân noùi: Ngöôøi aáy khoâng hieåu ñöôïc nghóa Nhö Lai ñaõ giaûng noùi. Laøm roõ, ngöôøi aáy khoâng laõnh hoäi ñöôïc choã Nhö Lai noùi veà nghóa ñoàng nhaát dò bieät cuûa ba thaân Phaät. (ÖÙng-Baùo-Phaùp) Nhaân ñaáy sinh hai thöù nghi. Keä nôi phaàn sau luaän sinh khôûi yù nghi ñoù, trong duï veà vi traàn ñaõ giaûi thích. "Vì sao? Vì Nhö Lai laø khoâng nôi ñi, ñeán, khoâng töø ñaâu ñeán?" Ñaây laø giaûi thích phaàn kinh ôû tröôùc. Vì sao cho laø Nhö Lai coù ñi, ñeán, ngoài, naèm? "Khoâng hieåu ñöôïc nghóa Nhö Lai ñaõ neâu giaûng". Do thaáy öùng thaân coù ñi, ñeán theo choã caûm maø hoùa ñoä caùc loaøi, cho laø phaùp thaân cuõng theá,



neân noùi laø khoâng hieåu. Töùc neâu roõ öùng thaân Nhö Lai coù ñeán coù ñi, coøn phaùp thaân thì khoâng ñi khoâng ñeán. Neáu caên cöù nôi hai Phaät öùng baùo thì coù theå noùi laø Nhö Lai. Coøn döïa theo phaùp thaân Phaät maø baøn thì khoâng neân noùi Nhö lai, chính phaûi noùi laø "Nhö truï" Sôû dó nhö theá laø vì, noùi veà baùo Phaät laø coù theå noùi khôûi ñaàu töø taâm Boà-ñeà, tu taäp, haønh trì möôøi ñòa, nhaân nôi nhaân höôùng tôùi quaû, duøng quaû ñoái chieáu nhaân, ñöôïc goïi laø Nhö Lai, ñaõ coù chaân Baùo aét coù aûnh töôïng, neân öùng Phaät theo Chaân, cuõng ñöôïc goïi laø nhaân nôi nhaân höôùng tôùi quaû, goïi laø Nhö Lai. Nhöng phaùp thaân Phaät xöa nay trong laëng, theå taùnh vieân maõn, khoâng phaûi laø do tu taäp, chöùng ñaéc, khoâng theå noùi laø nhaân nôi nhaân höôùng tôùi quaû. Cho neân chính coù theå goïi laø Nhö truï, khoâng ñöôïc goïi laø Nhö Lai. Vì sao? Vì Nhö Lai laø khoâng choã ñi ñeán, khoâng töø nôi ñaâu laïi Phaùp thaân Nhö Lai khoâng töø ñaây ñeán kia ñeå nhaäp Nieát baøn, neân noùi laø khoâng choã ñi ñeán. Khoâng töø kia ñeán ñaây, tôùi nôi theá gian ñeå giaùo hoùa chuùng sinh, neân goïi laø khoâng töø nôi ñaâu laïi. "Neân goïi laø Nhö Lai: Döïa theo baûn tieáng Hoà, goïi laø Ña-ñaø-a-giaø-ñoä, Haùn dòch laø Nhö truï. ÔÛ ñaây neân noùi laø Nhö truï, song do y theo baûn dòch cuûa Thaäp Coâng (Cöu-ma-la-thaäp) neân coøn ngaøy tröôùc, neân coøn laïi hieäu Nhö Lai. Moät ñoaïn kinh naøy, Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích: Keä thöù nhaát giaûi thích nghi, töùc giaûi thích phaàn trong kinh: "Hoaëc ñi, ñeán, ngoài, naèm v.v..." ñeán: "khoâng hieåu ñöôïc nghóa ta ñaõ giaûng noùi". Keä thöù hai giaûi thích phaàn trong kinh: "Vì sao theá?... "tieáp xuoáng. Neâu ra hai nghi trong kinh laøm phaùt sinh duï veà vi traàn ôû phaàn kinh sau. Caâu ñaàu noùi: "Laø phöôùc ñöùc öùng, baùo": ÔÛ treân nghi neâu: Boà taùt ñaït ñöôïc chaân phaùp thaân, lìa nôi theá

gian, khoâng thoï baùo nôi ba coõi, khoâng ñeán, ñi, vaäy chuùng sinh laøm sao thoï duïng ñöôïc phöôùc ñöùc cuûa Boà taùt? Neân duøng keä ñaùp: Laø phöôùc ñöùc öùng, baùo. Caâu thöù hai "Vì hoùa ñoä chuùng sinh": Phöôùc ñöùc laø do Boà taùt tu taäp thieän caên ÖÙng, baùo: Vì hoùa ñoä chuùng sinh, neân hieän thaân nhaäp nôi ba coõi, giaùo hoùa theo ba nghieäp, khieán chuùng sinh ñaït ñöôïc lôïi ích. Nhö theá, töùc laø phöôùc ñöùc cuûa Boà taùt cuøng vôùi chuùng sinh cuøng thoï, khoâng phaûi cho laø phaùp thaân coù ñeán ñi. Ngöôøi vaán naïn noùi, treân ñaây ñaõ giaûi thích roäng veà hai Phaät phaùp, baùo trong laëng thöôøng truï khoâng ñeán, khoâng ñi, ñaõ khoâng taâm ñeán, ñi thì do ñaâu coù öùng Phaät naøy, ñeán, ñi ñeå hoùa ñoä muoân loaøi. Neáu theá, nhö caàu



chö Phaät laø coù taâm ñeán ñi, hay laø khoâng coù taâm ñeán ñi? Neân nöûa sau keä ñaùp: "Nghieäp töï nhieân nhö vaäy. Chö Phaät hieän möôøi phöông". Bieän minh: Chö Phaät ñaõ thaønh ñaïo roài, do dieäu löïc cuûa baûn nguyeän, neân tuøy choã caûm cuûa chuùng sinh, öùng thaân töï nhieân hieän höõu khaép coõi möôøi phöông, giaùo hoùa chuùng sinh, khoâng ñôïi taùc yù môùi coù ñeán ñi. "Nghóa naøy nhö theá naøo? Neâu roõ chö Phaät hoùa thaân coù duïng", laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích hai caâu treân nôi keä, taïo lôøi ñaùp cho yù cuûa nghi vaán, laøm saùng toû tuy phaùp thaân khoâng coù duïng ñeán ñi, nhöng hoùa thaân coù ñeán ñi, taïo lôïi ích cho moïi loaøi. "Keä noùi" tieáp xuoáng: laø duøng nöûa sau cuûa keä ñeå giaûi thích, xaùc nhaän nöûa keä treân. Hai caâu ñaàu cuûa keä thöù hai noùi: "Hoùa thaân Phaät ñeán, ñi. Nhö Lai thöôøng baát ñoäng". "Phaät Hoùa thaân ñeán, ñi": laø nhaéc laïi keä tröôùc, laøm roõ öùng Phaät coù ñeán, ñi. "Nhö Lai thöôøng baát ñoäng": Chính laø giaûi thích phaàn trong kinh: Vì sao? Vì Nhö Lai laø khoâng nôi ñi ñeán, khoâng töø ñaâu tôùi. Laïi muoán nhaân ñoù taïo ra yù nghi, sinh duï veà vi traàn tieáp sau, ñoái chieáu veà voâ löôïng baûy baùu chöa baèng, nôi vaên kinh, neâu roõ, cuùng döôøng öùng Phaät cuøng thoï trì giaùo phaùp thuyeát giaûng, so vôùi chaân Phaät khoâng khaùc. Nöûa sau keä chính laø phaùt sinh duï veà vi traàn, bieän minh veà ba Phaät khoâng ñoàng nhaát, dò bieät. Do ñaâu taïo ra nöûa keä treân aáy? Do vaên kinh nôi phaàn tieáp sau so saùnh veà phöôùc thí baûy baùu. Coù ngöôøi nhaân nôi ñoaïn kinh tröôùc, sinh nghi thöù nhaát. Neáu phaùp thaân Phaät khoâng ñeán khoâng ñi, coøn öùng Phaät thì coù ñeán coù ñi, tuøy choã caûm nôi theá gian, ñeå chuùng sinh cuùng döôøng ñöôïc phöôùc, töùc laø Boà taùt nhaân nôi phöôùc ñöùc cuûa ñòa mình, chuùng sinh thoï duïng, thì nghóa naøy khoâng ñuùng. Vì sao khoâng ñuùng? Do öùng phaät aáy hoùa thaân ñeán ñi khoâng coù "theå" thaät. Laïi nöõa, trong ñoaïn kinh thöù naêm ôû treân, neâu roõ öùng Phaät do coù ba töôùng sinh, truï, dieät, neân khoâng phaûi laø Phaät. Tieáp theo, nôi ñoaïn kinh thöù saùu, neâu roõ öùng Phaät khoâng phaùt taâm, tu haønh, chöùng quaû, thuyeát phaùp. ÔÛ ñaây, ÖÙng hoaøn toaøn khoâng phaûi Phaät. Do ba nôi kinh nghieäm bieát, thì Nhö Lai vôùi thaân moät tröôïng saùu ñuùng chaúng phaûi laø Phaät. Neáu chaúng phaûi laø Phaät thì vì sao cuùng döôøng öùng Phaät töùc laø chuùng sinh thoï duïng phöôùc ñöùc cuûa Boà taùt? Laïi, neáu cuùng döôøng öùng Phaät ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc, thì so vôùi cuùng döôøng chaân Phaät coù

khaùc bieät gì?

Vì coù nghi vaán nhö theá, neân Luaän chuû ñaët ra nöûa keä naøy, phaùt khôûi yù cuûa nghi. Ñaây laø neâu roõ öùng thaân coù ñeán ñi, coøn phaùp baùo thì trong laëng, khoâng ñi, ñeán v.v... neân noùi laø: Thöôøng baát ñoäng. Nhaân ñaáy neân sinh nghi thöù hai: Neáu öùng hoùa Phaät coù ñeán ñi, hai Phaät phaùp, baùo thì khoâng ñi ñeán, vì ba Phaät aáy laø moät xöù truï, nhö chuùng taêng taïi taêng ñöôøng, thì kheá hôïp ngaàm neân nghó, laøm laø moät, khoâng theå phaân bieät, hay laø hieån nhieân vôùi truï xöù khaùc bieät, nhö phöông ñoâng vôùi Phaät A Suùc, phöông taây coù Phaät Voâ Löông Thoï. Neáu keát hôïp laøm moät, thì khoâng neân coù ñeán ñi, khoâng ñeán khoâng ñi khaùc nhau. Neáu roõ raøng dò bieät, töùc ba Phaät coù theå rieâng. Ñieàu aáy laø theá naøo? Do ñoù, nöûa keä sau ñaùp: "ÔÛ nôi choán phaùp giôùi aáy. Chaúng moät cuõng chaúng khaùc". Ñaây laø neâu roõ, ba Phaät ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, khoâng theå noùi nhaát ñònh laø dung hôïp laø moät, moät xöù tuï taäp, an truï; cuõng khoâng theå noùi laø roõ raøng coù khaùc bieät. Laïi, luùc laõnh hoäi moät thì ñoái nôi phaùp giôùi chaúng phaûi laø moät, cuõng chaúng phaûi laø khaùc. Ñaây laø luaän chuû giaû neâu ra hoûi ñaùp, nhaèm sinh khôûi thí duï veà vi traàn ôû sau. Vì sao sinh khôûi phaàn sau? ÔÛ treân ñaõ giaûi thích roäng veà hai Phaät Phaùp-Baùo chaúng ñoàng nhaát chaúng dò bieät, cuõng chung cho öùng Phaät, chaúng moät chaúng khaùc. Laïi nöõa, trong ñoaïn kinh naøy ñaõ neâu roõ hai Phaät phaùp baùo khoâng ñeán khoâng ñi, coøn öùng Phaät thì coù ñeán coù ñi. Nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu hai Phaät phaùp, baùo khoâng coù ñeán ñi, töùc laø thöôøng truï, öùng Phaät coù ñeán ñi töùc laø voâ thöôøng. Nhö theá thì ba Phaät naøy laø moät hay laø khaùc? Laïi nhaân ñaáy sinh nghi: Möôøi phöông chö Phaät, luùc ñoaïn tröø hoaëc, chöùng ñaéc quaû, ôû trong chaân phaùp giôùi, laø moät xöù tuï taäp, an truï, laø dung hôïp laøm moät, hay laø roõ raøng coù truï xöù dò bieät, cuøng vôùi heát thaûy chuùng sinh hieän coù Phaät taùnh Chaân nhö, laø moät laø khaùc, laø nhieàu laø ít? Vì coù nghi vaán nhö vaäy, neân nôi hai caâu keä naøy ñaõ daãn ñuû choã nghi veà nghóa moät, khaùc vöøa neâu. Giaû neâu hoûi. Ñaùp: Noái keát höôùng ñeán sau. Caâu: "ÔÛ nôi phaùp giôùi aáy" laø hoûi veà yù cuûa nghi vaán: Ba Phaät naøy, luùc ñoaïn tröø heát phieàn naõo, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, laø moät truï xöù hay laø khaùc truï xöù? Do caâu keä thöù tö ñaùp: Chaúng moät cuõng chaúng khaùc. YÙ cuûa ngöôøi ñaùp neâu roõ, chö Phaät tuy thaønh ñaïo, ñoaïn tröø phieàn naõo, thì ba Phaät naøy, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, khoâng theå noùi laø moät truï xöù, khaùc truï xöù. Ñaây laø bieän minh veà khoâng ñeán khoâng ñi. Ñeán khoâng choã ñi ñeán, khoâng töø ñaâu tôùi. Giaûi thích caâu thöù hai cuûa keä laø duøng kinh toùm keát. "Nghóa naøy nhö theá naøo?" Tieáp xuoáng: laø Luaän vaên xuoâi neâu hoûi ñaùp ñeå giaûi thích kinh veà nghóa Nhö Lai laø Nhö truï.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*